

คำนำ

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จัดทำขึ้นสำหรับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น นำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งกรอบยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว จัดทำขึ้นตามแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551-2553) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ค่วนที่สุด ที่ มท 0810.2/ว 082 ลงวันที่ 9 มกราคม 2550 โดยกรอบยุทธศาสตร์ฯ มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ และตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ภายใต้ศักยภาพการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

กระบวนการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ใช้หลักการวางแผนยุทธศาสตร์ ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งกระบวนการในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ฯ ได้จัดการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการฯ รวม 4 ครั้งด้วยกัน คือ ครั้งที่ 1 จัดประชุมซักซ้อมแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นให้แก่ผู้บริหารท้องถิ่นทุกแห่ง ครั้งที่ 2 จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ครั้งที่ 3 จัดเวทีสานเสวนาเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ “ร่าง” กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น และครั้งที่ 4 จัดการประชุมคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดฯ ได้ให้ความเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ในคราวการประชุม ครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550

กองแผนและงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
22 กุมภาพันธ์ 2550

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 ได้บัญญัติให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งนอกจากจะมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดอีกด้วย

กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรเอง โดยให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ซึ่งได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนา ซึ่งหมายความถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาระยะยาว โดยเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

2. แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ที่ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี โดยเป็นแผนที่แสดงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี และมีความต่อเนื่อง

และเป็นแผนก้าวนำครอบคลุมระยะเวลาสามปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว จะต้องสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วย การประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 6 ซึ่งระเบียบดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551 – 2553) ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กระทรวงมหาดไทย จึงได้กำหนดแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551 – 2553) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ที่จัดตั้งตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ค่วนที่สุด ที่ มท 0810.2/ว 712 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2549 ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด ซึ่งมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นประธาน และมีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) จัดทำ/ทบทวนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

(2) กำหนดขอบเขต/ประเภทโครงการที่เกนศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) บูรณาการโครงการที่เกนศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมของจังหวัดและพิจารณาให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำไปบรรจุไว้ในร่างแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

(4) จัดทำบัญชีโครงการที่เกนศักยภาพขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เสนอต่อคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

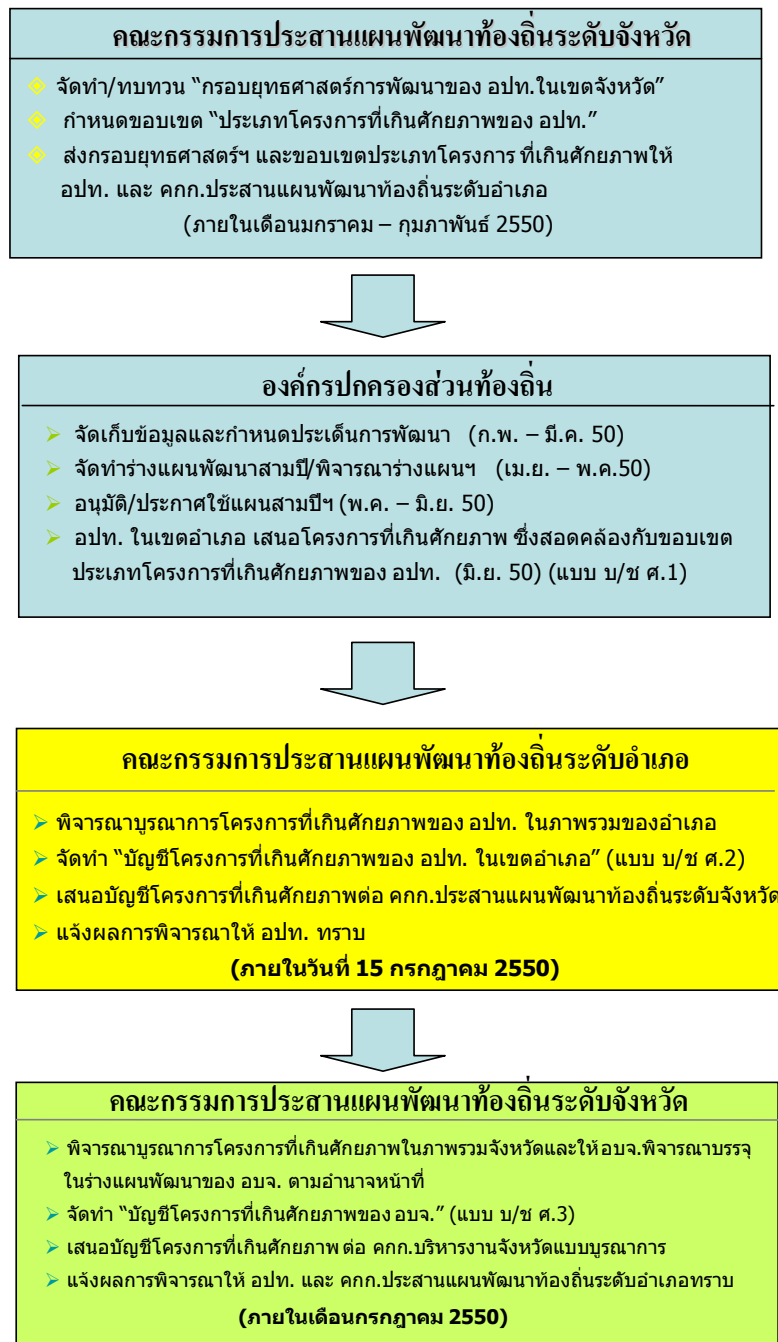
(5) แจ้งผลการพิจารณาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอทราบ

2. คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ โดยประธานกรรมการให้มาจากการคัดเลือกกันเองของผู้บริหารท้องถิ่นในเขตอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) พิจารณานุกรณาการโครงการที่เกนศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมของอำเภอ

- (2) จัดทำบัญชีโครงการที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต
อำเภอเสนอต่อคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด
- (3) แจ้งผลการพิจารณาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอรอบ

รูปที่ 1 แสดงกระบวนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2551-2553)
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ความสำคัญของการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

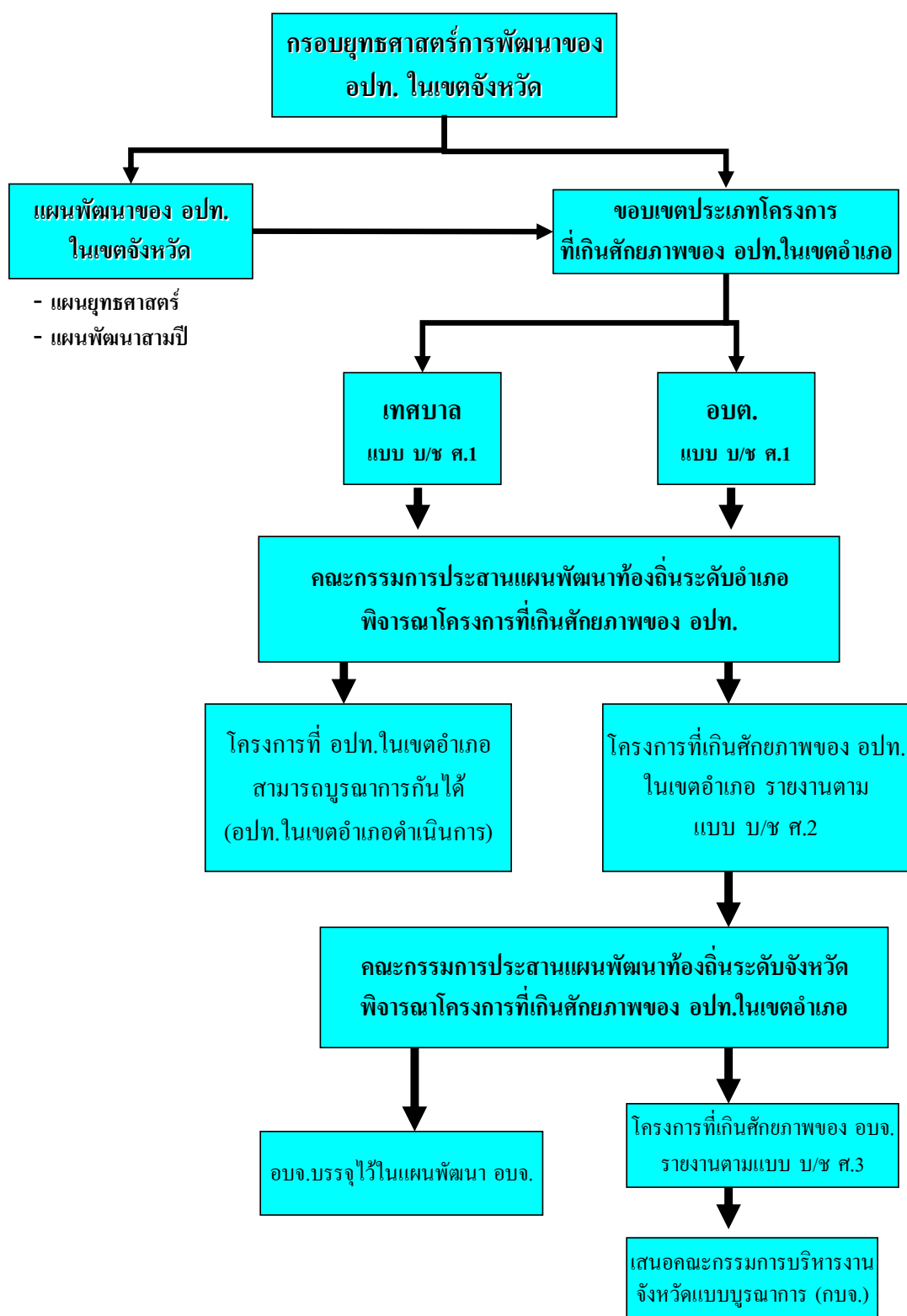
แผนยุทธศาสตร์ เป็นแผนที่แสดงทิศทางหรือแนวทางการพัฒนาในอนาคตเชิงนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทุกด้าน โดยแสดงถึงวิสัยทัศน์ เป้าหมายการพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนยุทธศาสตร์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาลและระเบียบวาระแห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติในระดับจังหวัดเป็นระเบียบวาระแห่งพื้นที่ ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ปัญหา และความต้องการของประชาชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคีการพัฒนา

การพัฒนาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นประโยชน์ และส่งผลต่อความเจริญของท้องถิ่นยิ่งขึ้น หากได้มีการเชื่อมโยงการพัฒนาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องสนับสนุนการพัฒนาซึ่งกันและกัน และเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

ดังนั้น กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ซึ่งจะนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551 – 2553) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนั้น ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ กับแผนพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นด้วย

การจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด จึงมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนั้นเป็นอย่างยิ่ง เพราะกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นเครื่องมือในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาและกลไกในการรวมพลังการขับเคลื่อนการพัฒนาในท้องถิ่น ที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งเป็นกรอบกำหนดทิศทางพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะ 3 ปี ให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสานบูรณาการการพัฒนาที่สอดคล้องและเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกับส่วนราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ของกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากับแผนพัฒนาของ อปท.

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ฯ

1. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นมีกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องสัมพันธ์กับแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ และตอบสนองต่อปัญหา ความต้องการของประชาชน ภายใต้ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วม และใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551 - 2553) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเป็นเครื่องมือในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นกับส่วนราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค
3. เพื่อประสานการพัฒนาให้สอดคล้องและเชื่อมโยงการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

1.4 ขั้นตอนในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551 – 2553) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด มีหน้าที่ในการจัดทำ/ทบทวนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แล้วจัดส่งกรอบยุทธศาสตร์ฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด สำหรับนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาของตนเอง โดยในการจัดทำ/ทบทวนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด เชิญประชุมผู้บริหารท้องถิ่นทุกแห่งในเขตจังหวัดและภาคีการพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) มาพิจารณาประกอบ เพื่อให้กรอบยุทธศาสตร์ฯ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ปัญหาความต้องการของประชาชนและวัฒนธรรมของท้องถิ่นในแต่ละด้านอย่างบูรณาการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการจัดทำ/ทบทวนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทย กำหนด โดย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในฐานะประธานคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด ได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ขึ้น รวม 4 ครั้ง ด้วยกัน ดังนี้

ครั้งที่ 1 การจัดประชุมซักซ้อมแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2550 ณ ห้องภูพาน โรงแรมขอนแก่นโฮเต็ล ผู้เข้าประชุม จำนวน 300 คน ประกอบด้วย

- (1) ท้องถิ่นจังหวัดและท้องถิ่นอำเภอ/กิ่งอำเภอ จังหวัดขอนแก่น
- (2) นายกเทศมนตรีทุกเทศบาลในเขตจังหวัดขอนแก่น
- (3) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งในเขตจังหวัดขอนแก่น
- (4) เลขานุการคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ จังหวัดขอนแก่น
- (5) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
- (6) หัวหน้าส่วนราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ครั้งที่ 2 จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2551-2553 เพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันในการทบทวนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ในการจัดทำ/ทบทวนกรอบยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จัดการสัมมนาฯ นอกสถานที่จังหวัดขอนแก่น ณ โรงแรมอินเตอร์ริสอร์ท อ.หนองแสง จ.อุดรธานี ผู้เข้าสัมมนาฯ จำนวน 300 คน ดังนี้

ผู้เข้าสัมมนาฯ ประกอบด้วย

- (1) หัวหน้าฝ่ายแผนหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล
แห่งละ 1 คน
- (2) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนา
ของ อบต. แห่งละ 1 คน
- (3) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
ขอนแก่น

แบ่งการสัมมนาฯ เป็น 2 รุ่น ดังนี้

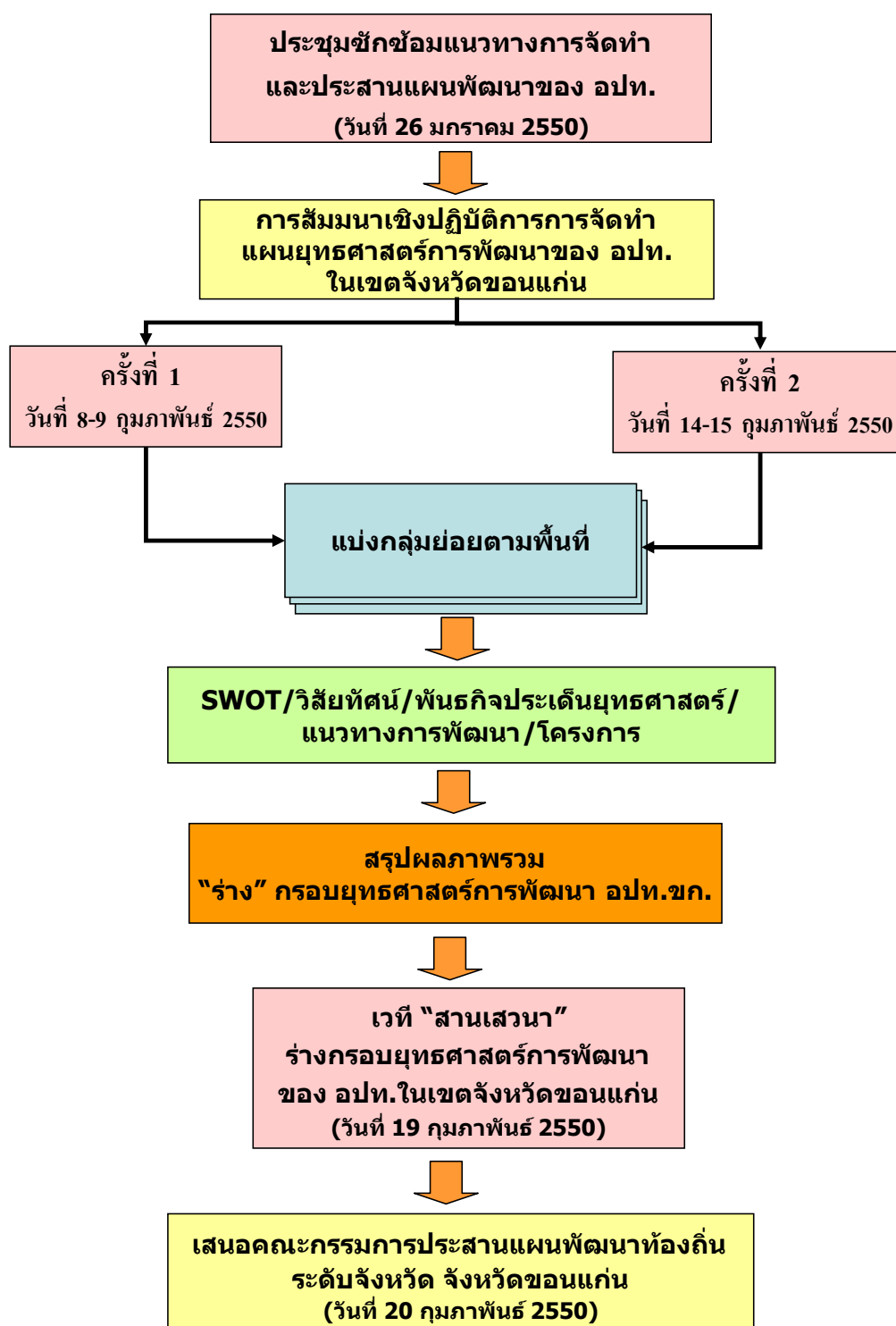
รุ่นที่ 1 ระหว่างวันที่ 8 – 9 กุมภาพันธ์ 2550 ประกอบด้วย เทศบาล และ อบต. ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น, เปือยน้อย, ภูผาม่าน, ภูเวียง มัญจาคีรี, แวงน้อย, แวงใหญ่, สีชมพู, หนองสองห้อง, อุบลรัตน์, หนองเรือ และกิ่ง อ.หนองนาคำ

รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 14 – 15 กุมภาพันธ์ 2550 ประกอบด้วย เทศบาล และ อบต. ในเขตอำเภอกระนวน, ชุมแพ, พล, บ้านไผ่, น้ำพอง, เขาสมนกวาง, ชนบท, บ้านฝาง, พระยืน, กิ่ง อ.ชำสูง, กิ่ง อ.เวียงเก่า, กิ่ง อ.โคกโพธิ์ไชย, กิ่ง อ.โนนศิลา, และ กิ่ง อ.บ้านแฮด

ครั้งที่ 3 จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการทบทวนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ภายใต้ชื่อ “สานเสวนา” ร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2550 ณ ห้องภูพาน โรงแรมขอนแก่นโฮเต็ล อ.เมือง จ.ขอนแก่น โดยนำสรุปผลจากเวทีการจัดสัมมนาฯ ครั้งที่ 2 มายกย่องแล้วนำเสนอเวทีสานเสวนา เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยได้เชิญผู้บริหารท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดขอนแก่น และภาคีการพัฒนาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้าร่วมการสานเสวนาฯ ดังกล่าว

ครั้งที่ 4 การประชุมคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ “ร่าง” กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น และกำหนดขอบเขต/ประเภทโครงการที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

รูปที่ 3 แสดงกระบวนการและขั้นตอนการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อปท.
ในเขตจังหวัดขอนแก่น

จากระบวนการและขั้นตอนการจัดทำ/ทบทวนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปขั้นตอนการจัดทำได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ ขั้นตอนนี้

ประกอบด้วย

1. กำหนดปฏิทินการจัดทำแผนพัฒนาต่อผู้บริหาร
2. การเสนอโครงการและขออนุมัติจัดการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและประเด็นปัญหาสำคัญ ขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูลและประเด็นปัญหาความต้องการพัฒนาที่สำคัญของท้องถิ่นและจังหวัด สำหรับนำไปใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น โดยจัดลำดับความสำคัญและเร่งด่วนของปัญหา ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดและข้อมูลจังหวัด ประกอบด้วย ข้อมูลประชากร อาชีพ รายได้ สุขภาพ การศึกษา ทรัพยากร การคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ การลงทุน อุตสาหกรรม และข้อมูลงบประมาณ เป็นต้น
2. การรวบรวมปัญหาสำคัญของท้องถิ่นและจังหวัด เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยวิเคราะห์ถึงโอกาสและภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอก (External Factors) ที่มีผลต่อการพัฒนาของท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของท้องถิ่นและจังหวัด อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในของท้องถิ่น (Internal Factors) โดยเป็นการตอบคำถามว่า “ปัจจุบันท้องถิ่นมีศักยภาพการพัฒนาอยู่ในระดับใด” เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางดำเนินงานในอนาคต โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์

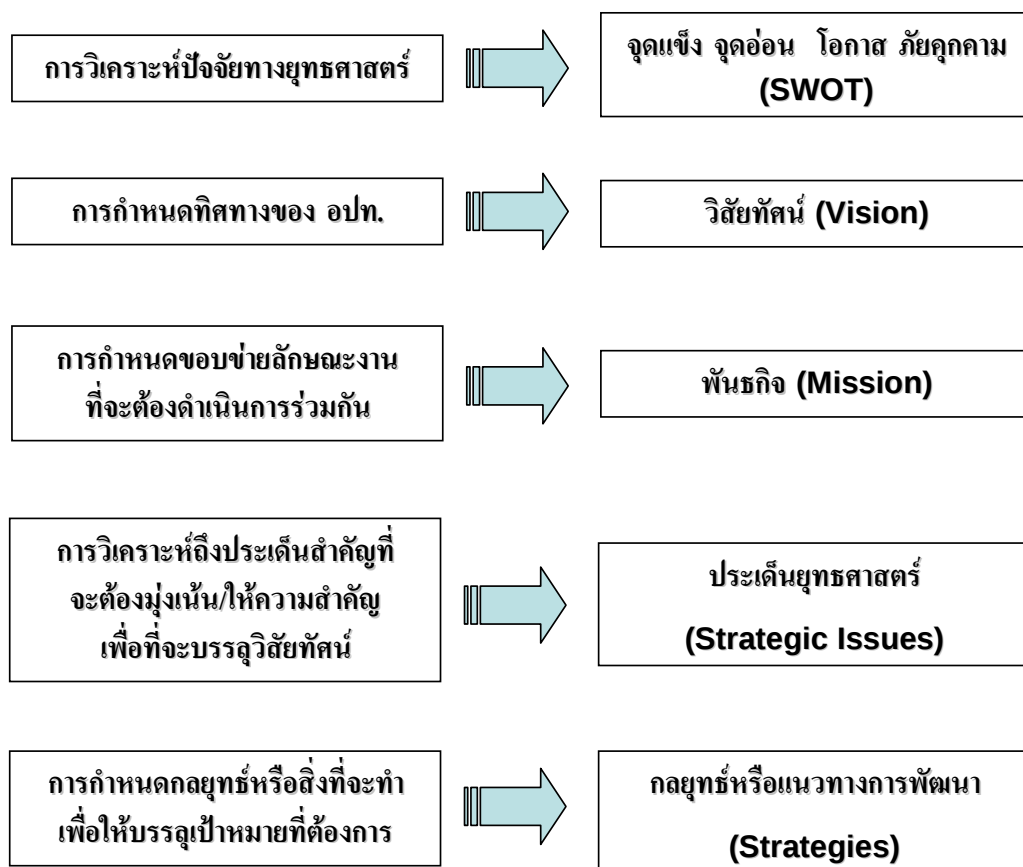
ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และพันธกิจ (Mission) การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นถ้อยแถลงที่ระบุถึงสภาพการณ์ในอนาคตอันเป็น “จุดหมาย” ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้าร่วมกัน

2. การกำหนดพันธกิจ (Mission) ในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกำหนดสิ่งที่ท้องถิ่นจะต้องทำร่วมกัน โดยจะเกิดขึ้นหลังจากที่ทราบแล้วว่าท้องถิ่นต้องการอะไร และจะเป็นอะไรในอนาคต พันธกิจจึงเป็นถ้อยแถลงที่แสดงถึงลักษณะหรือขอบข่ายในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะการบริหารและการจัดการบริหารสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรหรือภาพลักษณ์ที่ต้องการนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดหรือวิธีการที่บ่งบอกถึงลักษณะการขับเคลื่อนของท้องถิ่นว่า จะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร อันเป็นการตอบคำถามว่า “ท้องถิ่นจะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการอย่างไร”

รูปที่ 4 แสดงกระบวนการในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดขอบเขต/ประเภทโครงการที่เกี่วข้องขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น เพื่อพิจารณาขอบเขต/ประเภทโครงการที่เกี่วข้องของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมกัน เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ ขอบเขต และประเภทโครงการใดที่จะต้องเสนอต่อคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

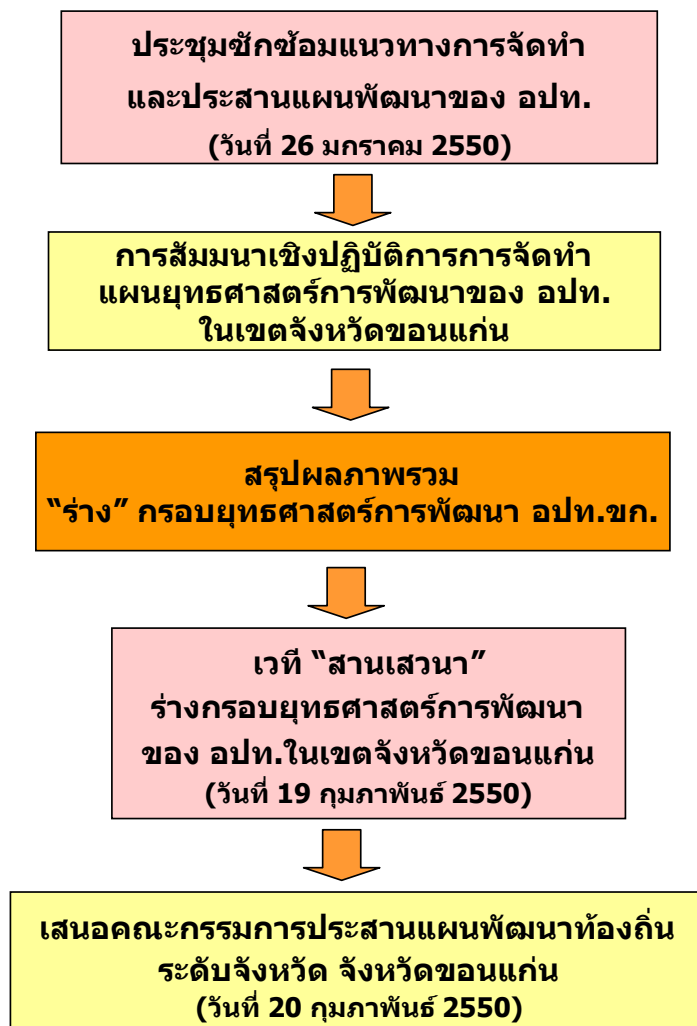
ขั้นตอนที่ 7 การยกร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนการประมวลผลที่ได้จากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการฯ ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 2 – 5 มาจัดทำ “ร่าง” กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ตามเค้าโครงที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เพื่อนำเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนที่ 8 การพิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาฯและกำหนดขอบเขตประเภทโครงการที่เกี่วข้องขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนนำเสนอ “ร่าง” กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ต่อคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น พิจารณาให้ความเห็นชอบกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ และกำหนดขอบเขตประเภทโครงการที่เกี่วข้องขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น แล้วจัดส่งให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2551 – 2553) ของตนเองต่อไป

รูปที่ 5 แสดงขั้นตอนการจัดทำ/ทบทวนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

1.5 ประโยชน์ของการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ฯ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น มีกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัด ภายใต้ศักยภาพของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วม ที่ตอบสนองต่อปัญหา และความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง สำหรับนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น และใช้ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนา ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับส่วนราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ตลอดจนการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 2

ข้อมูลทั่วไปและศักยภาพการพัฒนา

2.1 ข้อมูลทั่วไป

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง

จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากกรุงเทพมหานคร 445 ก.ม. อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15-17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-103 องศาตะวันออก มีพื้นที่ 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือ 6.8 ล้านไร่ เป็นอันดับที่ 15 ของประเทศ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง รวม 9 จังหวัดดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีพื้นที่สูงต่ำสลับเป็นลูกคลื่น ทางทิศตะวันตกสูงมาก เพราะมีแนวเขาภูกระดึงและเพชรบูรณ์ สำหรับทางทิศตะวันออกและทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีลักษณะสูงต่ำ มีที่ราบลุ่มแถบลุ่มน้ำชี ในเขตพื้นที่อำเภอพระยืน อำเภอชนบท บ้านไผ่ มัญจาคีรี แวงน้อย แวงใหญ่ เมือง และที่ราบลุ่มน้ำพอง ในเขตพื้นที่อำเภอโนนพอง อุบลรัตน์ และเมือง พื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางโดยเฉลี่ย 100 -200 เมตร

1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ทั้งหมด 10,885.99 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ แบ่งเนื้อที่ออกเป็น พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตร พื้นที่รกร้างว่างเปล่า พื้นที่เมือง และพื้นที่แหล่งน้ำ ดังนี้

- พื้นที่ป่าไม้	จำนวน	1,198.10	ตร.กม.
- พื้นที่เกษตร	จำนวน	7,797.20	ตร.กม.
- พื้นที่รกร้างว่างเปล่า	จำนวน	638.89	ตร.กม.
- พื้นที่เมือง	จำนวน	470.08	ตร.กม.
- พื้นที่แหล่งน้ำ	จำนวน	538.48	ตร.กม.
- อื่น ๆ	จำนวน	243.24	ตร.กม.

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน 2546)

ประชากร

ปี 2549 (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549) มีประชากร จำนวน 1,750,500 แยกเป็นชาย 868,735 คน หญิง 881,765 คน ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 1:160 (ตารางกิโลเมตร/คน) อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดคือ อำเภอเมืองขอนแก่น 1:393 อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นน้อยที่สุดคือ อำเภอภูผาม่าน 1:78 อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมืองขอนแก่น มีจำนวน 375,615 คน ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด คือ อำเภอเปือยน้อย มีจำนวน 19,834 คน

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลท้องที่จังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2549

ที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ห่างจาก จังหวัด (กม.)	เทศบาล	อบต.	ประชากร (คน)			จำนวน บ้าน
								ชาย	หญิง	รวม	
1	เมืองขอนแก่น	17	282	953.99	1	3	16	183,194	192,421	375,615	136,112
2	บ้านฝาง	7	75	333.988	22	1	7	26,549	26,546	53,095	13,785
3	พระยืน	5	53	171.973	30	2	4	16,841	17,349	34,190	8,412
4	หนองเรือ	10	149	673.81	45	3	10	45,690	46,334	92,024	21,788
5	ชุมแพ	12	135	510.889	82	3	12	60,502	61,217	121,719	33,358
6	ศิขมพู	10	115	529.041	114	1	10	39,379	39,067	78,446	20,390
7	น้ำพอง	12	168	828.686	43	2	12	66,678	56,710	113,388	29,014
8	อุบลรัตน์	6	71	487.758	50	1	6	21,760	21,586	43,346	10,369
9	กระนวน	9	98	322.017	66	1	8	38,943	38,952	77,895	19,240
10	บ้านไผ่	10	110	477.7	44	1	10	50,216	50,995	101,211	27,726
11	เปือยน้อย	4	32	172.978	80	1	3	9,930	9,904	19,834	4,436
12	พล	12	132	872.936	74	1	12	43,140	43,851	86,991	21,772
13	แวงใหญ่	5	52	189.069	72	1	4	14,628	14,825	29,453	6,822
14	แวงน้อย	6	74	283.604	96	1	6	21,085	21,225	42,310	10,056
15	หนองสองห้อง	12	137	514.504	96	1	12	39,237	39,144	78,381	17,600
16	ภูเวียง	11	114	907.613	65	1	11	35,875	35,728	71,603	16,901
17	มัญจาคีรี	8	118	735.686	58	1	8	35,999	36,275	72,274	18,689
18	ชนบท	8	80	404.286	55	1	8	23,965	24,727	48,692	12,031
19	เขาสวนกวาง	5	56	329.865	49	1	5	18,692	18,512	37,204	9,145
20	ภูผาม่าน	5	42	284.609	109	1	5	11,169	11,100	22,269	5,856

ที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ห่างจาก จังหวัด (กม.)	เทศบาล	อบต.	ประชากร (คน)			จำนวน บ้าน
								ชาย	หญิง	รวม	
21	กิ่ง อ.ชำสูง	5	35	116.678	36	1	5	11,784	11,878	23,662	5,661
22	กิ่ง อ.โคกโพธิ์ไชย	4	40	238.824	67	1	4	12,767	12,617	25,384	6,406
23	กิ่ง อ.หนองนาคำ	3	35	158.897	83	-	3	11,690	11,710	23,400	5,367
24	กิ่ง อ.บ้านแฮด	4	46	205.162	37	1	4	15,991	16,124	32,115	8,103
25	กิ่ง อ.โนนศิลา	5	46	182.204	65	1	4	13,095	12,962	26,057	6,472
26	กิ่ง อ.เวียงเก่า	3	36	178.750	78	-	3	9,936	10,006	19,942	4,653
	รวม	198	2,331	10,885.99	-	32	192	868,735	881,765	1,750,500	480,174

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549)

2. สังคมและการปกครอง

2.1 การปกครอง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 ได้

กำหนดให้มีการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

1) ราชการส่วนภูมิภาค

ส่วนราชการประจำจังหวัด 29 ส่วนราชการ การปกครองแบ่งออกเป็นอำเภอ

20 อำเภอ 6 กิ่งอำเภอ 198 ตำบล 2,331 หมู่บ้าน 280 ชุมชน จำนวนบ้าน 480,174 หลัง

2) ราชการส่วนท้องถิ่น

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง

- เทศบาลนคร 1 แห่ง

(เทศบาลนครขอนแก่น)

- เทศบาลเมือง 3 แห่ง

(เทศบาลเมืองเมืองพล, เทศบาลเมืองชุมแพ, เทศบาลเมืองบ้านไผ่)

- เทศบาลตำบล 28 แห่ง

- องค์การบริหารส่วนตำบล 192 แห่ง

- สภาตำบล 3 แห่ง

3) ราชการส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ 208 หน่วยงาน

2.2 การศึกษา

ปีการศึกษา 2549 มีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ตั้งแต่ระดับอนุบาล-มหาวิทยาลัย รวม 1,511 แห่ง จำนวนครูสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 13,570 คน

2.3 ศาสนา

สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา รวม 1,566 แห่ง แยกเป็นวัด 1,533 แห่ง โบสถ์คริสต์ 29 แห่ง และมัสยิด 3 แห่ง ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด 102 แห่ง โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมบาลี 137 แห่ง แผนกสามัญศึกษา 25 แห่ง และมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง

2.4 การสาธารณสุข

- สถานบริการสาธารณสุขของรัฐจำนวน 28 แห่ง และเอกชน 3 แห่ง
- สถานบริการสาธารณสุขสังกัดกระทรวงอื่น 6 แห่ง สถานีอนามัย 298 แห่ง
- บุคลากรสาธารณสุข จำนวน 1,895 คน แยกเป็นแพทย์ 882 คน พยาบาล 199 คน
- โรงพยาบาลศูนย์ ขนาด 714 เตียง จำนวน 1 แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชนขนาด 120 เตียง 1 แห่ง, ขนาด 90 เตียง 2 แห่ง, ขนาด 60 เตียง 3 แห่ง ขนาด 30 เตียง 14 แห่ง
- โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 777 เตียง
- โรงพยาบาลเอกชนจำนวน 3 แห่ง แยกเป็น ขนาด 100 เตียง 1 แห่ง, ขนาด 50 เตียง 2 แห่ง

2.5 การสงเคราะห์และจัดสวัสดิการของจังหวัด แยกได้ดังนี้

1. การสงเคราะห์ผู้พิการ จำนวน 591 คน งบประมาณ 295,500 บาท
2. การสงเคราะห์ผู้สูงอายุ จำนวน 13,831 คน งบประมาณ 4,149,300 บาท
3. การสงเคราะห์ผู้ป่วยเอดส์ จำนวน 45 คน งบประมาณ 22,500 บาท
4. การสงเคราะห์เด็กในครอบครัว จำนวน 410 คน งบประมาณ 741,000 บาท
5. การสงเคราะห์กายอุปกรณ์ จำนวน 24 คน งบประมาณ 96,000 บาท
6. การสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย จำนวน 5,309 ครอบครัว งบประมาณ 4,613,800 บาท
7. การสงเคราะห์คนไทยตกทุกข์ได้ยากในประเทศ จำนวน 86 คน งบประมาณ 14,073 บาท

2.6 อาชญากรรมและยาเสพติด

1) อาชญากรรม

การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม (คดี 5 กลุ่ม) ของจังหวัดขอนแก่นในห้วงระยะตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม 2547 มีผลการดำเนินการดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของจังหวัดขอนแก่น
ระหว่างเดือนมกราคม – ธันวาคม 2547

กลุ่มความผิด	เกิด (ราย)	จับ (ราย)
กลุ่มที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	112	58
กลุ่มที่ 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิต/ร่างกาย /เพศ	711	320
กลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	966	441
กลุ่มที่ 4 คดีที่น่าสนใจ	1,224	117
กลุ่มที่ 5 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	ผู้ต้องหา 8,938 ราย	3,827

ตารางที่ 3 สถิติคดีอาชญากรรมในจังหวัดขอนแก่น ปี 2542 - 2547

ประเภท ความผิด	ปี 2542		ปี 2543		ปี 2544		ปี 2545		ปี 2546		ปี 2547	
	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ
กลุ่มที่ 1	198	41	138	38	200	51	112	56	212	64	112	58
กลุ่มที่ 2	744	410	576	355	685	374	622	353	859	346	711	320
กลุ่มที่ 3	758	433	824	473	751	420	798	433	836	394	966	441
กลุ่มที่ 4	635	235	650	208	610	184	697	191	910	124	1,224	117
กลุ่มที่ 5	จับ	ผดห.	จับ	ผดห.	จับ	ผดห.	จับ	ผดห.	จับ	ผดห.	จับ	ผดห.
	6,658	13,819	5,873	12,270	5,856	13,426	5,843	12,112	4,330	9,558	3,827	8,938

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

2) สถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติด

สรุปผลการดำเนินงานนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ปี 2547 โดย ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดขอนแก่น มีผลการดำเนินงานดังนี้

1. จับกุม จำนวน 592 ราย
2. ผู้เข้ารับการบำบัด จำนวน 62 ราย
3. จำนวนหมู่บ้านเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด
 - ประเภท ก จำนวน 1991 หมู่บ้าน
 - ประเภท ข จำนวน 608 หมู่บ้าน
4. การจัดตั้งศูนย์ประสานพลังแผ่นดิน จำนวนผู้ประสานพลังแผ่นดิน 94,710 คน

2.5 คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ปี 2549

การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2549 จากครัวเรือนในพื้นที่ชุมชนชนบท จำนวน 239,880 ครัวเรือน 2,143 หมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีตัวชี้วัด จปฐ. ที่บรรลุเป้าหมาย จำนวน 17 ตัวชี้วัด และที่ประชาชนยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ จำนวน 20 ตัวชี้วัด จาก 37 ตัวชี้วัด ดังแสดงตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)ระดับจังหวัด พ.ศ. 2549
จังหวัดขอนแก่น

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)		ผลการสำรวจระดับครัวเรือน (จปฐ. 1)							ผลการสำรวจระดับหมู่บ้าน (จปฐ. 2)				
		จำนวน สำรวจ ทั้งหมด	ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย		จำนวน สำรวจ (หมู่)	ไม่บรรลุเป้าหมาย		บรรลุเป้าหมาย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล		จำนวน (หมู่)	ร้อยละ	จำนวน (หมู่)	ร้อยละ
หมวดที่ 1 สุขภาพดี													
1	หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอด	6,056 คน	10	0.2	6,046	99.8	100	✗	1,529	11	0.7	1,518	99.3
2	แม่ที่คลอดลูกได้รับทำคลอด/ดูแลหลังคลอด	6,492 คน	4	0.1	6,488	99.9	100	✗	1,589	7	0.4	1,582	99.6
3	เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม	9,543 คน	37	0.4	9,506	99.6	100	✗	1,904	33	1.7	1,871	98.3
4	เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ได้รับวัคซีนครบ	9,543 คน	10	0.1	9,533	99.9	100	✗	1,904	10	0.5	1,894	99.5
5	เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างน้อย 4 เดือนแรก	7,556 คน	125	1.7	7,431	98.3	90	✓	1,847	81	4.4	1,766	95.6
6	เด็ก-5 ปี กินอาหารเหมาะสม/เพียงพอ	54,445 คน	36	0.1	54,409	99.9	100	✗	2,137	27	1.3	2,110	98.7
7	เด็ก 6-15 ปี ได้กินอาหารถูกต้องครบถ้วน	164,275 คน	75	-	164,200	100.0	100	✗	2,141	49	2.3	2,092	97.7
8	เด็ก 6-12 รับฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบ	111,298 คน	56	0.1	111,242	99.9	100	✗	2,141	40	1.9	2,101	98.1
9	ครัวเรือนได้กินอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	239,880 คร.	9,648	4.0	230,232	96.0	90	✓	2,143	215	10.0	1,928	90.0
10	ครัวเรือนมีความรู้การใช้ยาถูกต้องเหมาะสม	239,880 คร.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
11	คนอายุ 35 ปี ขึ้นไปได้รับตรวจสุขภาพประจำปี	487,341 คน	7,718	1.6	479,623	98.4	30	✓	2,143	4	0.2	2,139	99.8
หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย													
12	ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย	239,880 คร.	4,918	2.1	234,962	97.9	100	✗	2,143	1,608	75.0	535	25.0
13	ครัวเรือนมีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคพอตลอดปี	239,880 คร.	2,496	1.0	237,384	99.0	95	✓	2,143	120	5.6	2,023	94.4
14	ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี	239,880 คร.	1,992	0.8	237,888	99.2	95	✓	2,143	85	4.0	2,058	96.0
15	ครัวเรือนจัดบ้านเรือน/บริเวณถูกสุขลักษณะ	239,880 คร.	2,146	0.9	237,734	99.1	95	✓	2,143	120	5.6	2,023	94.4

ตัวชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ)		ผลการสำรวจระดับครัวเรือน (จปฐ. 1)							ผลการสำรวจระดับหมู่บ้าน (จปฐ. 2)				
		จำนวน สำรวจ ทั้งหมด	ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย		จำนวน สำรวจ (หมู่)	ไม่บรรลุเป้าหมาย		บรรลุเป้าหมาย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล		จำนวน (หมู่)	ร้อยละ	จำนวน (หมู่)	ร้อยละ
16	ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	239,880 ครัว.	1,939	0.8	237,941	99.2	100	✗	2,143	594	27.7	1,549	72.3
17	ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติน้ำอย่างถูกวิธี	239,880 ครัว.	2,497	1.0	237,383	99.0	100	✗	2,143	980	45.7	1,163	54.3
18	ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	239,880 ครัว.	475	0.2	239,405	99.8	100	✗	2,143	248	11.6	1,895	88.4
19	ครัวเรือนมีวามอบอุ่น	239,880 ครัว.	3,573	1.5	236,307	98.5	100	✗	2,143	1,522	71.0	621	29.0
หมวดที่ 3 ผลการศึกษา													
20	เด็กอายุ 3-5 ปี ได้รับการเตรียมความพร้อม	33,142 คน	101	0.3	33,041	99.7	100	✗	2,130	63	3.0	2,067	97.0
21	เด็กอายุ 6-15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี	164,274 คน	206	0.1	164,068	99.9	100	✗	2,141	124	5.8	2,017	94.2
22	เด็กจบภาคบังคับ 9 ปี ได้เรียนต่อมัธยมปลาย	12,495 คน	431	3.4	12,064	96.6	50	✓	1,594	27	1.7	1,567	98.3
23	เด็กจบภาคบังคับ 9 ปี ได้ฝึกอบรมด้านอาชีพ	431 คน	158	36.7	273	63.3	80	✗	238	92	38.7	146	61.3
24	คนอายุ 15-60 ปีเต็ม อ่านออก/เขียนไทยได้	698,900 คน	734	0.1	698,166	99.9	100	✗	2,143	231	10.8	1,912	89.2
25	คนในครัวเรือนได้รับรู้ข่าวสาร	239,880 ครัว.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
หมวดที่ 4 รายได้ครัวเรือน													
26	คนอายุ 18-60 ปี มีอาชีพและมีรายได้	554,588 คน	8,692	1.6	545,896	98.4	80	✓	2,089	41	2.0	2,048	98.0
27	คนรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี/คน	239,880 ครัว.	10,764	4.5	229,116	95.5	70	✓	2,143	56	2.6	2,087	97.4
28	ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	239,880 ครัว.	16,793	7.0	223,087	93.0	60	✓	2,143	97	4.5	2,046	95.5
หมวดที่ 5 ปลูกฝังค่านิยมไทย													
29	คนในครัวเรือนไม่ติดสุรา	1,009,854 คน	5,795	0.6	1,004,059	99.4	100	✗	2,143	814	38.0	1,329	62.0
30	คนในครัวเรือนไม่สูบบุหรี่	1,009,854 คน	105,359	10.4	904,495	89.6	50	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
31	คนตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปปฏิบัติกิจกรรมศาสนา	239,880 ครัว.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
32	คนสูงอายุได้รับการดูแลเอาใจใส่	109,858 คน	116	0.1	109,742	99.9	100	✗	2,141	66	3.1	2,075	96.9
33	คนพิการได้รับการดูแลเอาใจใส่	5,629 คน	92	1.6	5,537	98.4	100	✗	1,380	67	4.9	1,313	95.1

ตัวชี้วัดความเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)		ผลการสำรวจระดับครัวเรือน (จปฐ. 1)							ผลการสำรวจระดับหมู่บ้าน (จปฐ. 2)				
		จำนวน สำรวจ ทั้งหมด	ไม่ผ่านเกณฑ์		ผ่านเกณฑ์		เทียบเป้าหมาย		จำนวน สำรวจ (หมู่)	ไม่บรรลุเป้าหมาย		บรรลุเป้าหมาย	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เป้า %	ผล		จำนวน (หมู่)	ร้อยละ	จำนวน (หมู่)	ร้อยละ
หมวดที่ 6 ร่วมใจพัฒนา													
34	ครัวเรือนมีคนเป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้าน/ตำบล	239,880 ครัว.	4,962	2.1	234,918	97.9	90	✓	2,143	100	4.7	2,043	95.3
35	ครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	239,880 ครัว.	2,492	1.0	237,388	99.0	30	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
36	ครัวเรือนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะหมู่บ้าน	239,880 ครัว.	-	-	239,880	100.0	100	✓	2,143	-	-	2,143	100.0
37	คนมีสิทธิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	732,966 คน	15,477	2.1	717,489	97.9	100	✗	2,143	1,057	49.3	1,086	50.7

สรุปตัวชี้วัด จปฐ. 1 บรรลุเป้าหมาย (✓) 17 ข้อ คือตัวชี้วัดที่ 5 9 10 11 13 14 15 22 25 26 27 28 30 31 34 35 36
 ไม่บรรลุเป้าหมาย (✗) 20 ข้อ คือตัวชี้วัดที่ 1 2 3 4 6 7 8 12 16 17 18 19 20 21 23 24 29 32 33 37
 ไม่มีข้อมูล (□) 0 ข้อ คือตัวชี้วัดที่

หมายเหตุ ตัวชี้วัดบางตัวที่แสดงค่าร้อยละเท่ากับ 100 แต่อาจ “ไม่ผ่านเกณฑ์” ได้ เนื่องมาจากการปัดทศนิยม

3. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1 ทรัพยากรธรรมชาติ

1) ป่าไม้

จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ทั้งหมด 10,885.99 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 1,306.3 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 803,754.33 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.26 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด แบ่งตามประเภทพื้นที่ ดังนี้

- (1) พื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ เนื้อที่ 172,260.25 ไร่ ร้อยละ 21.43 ของพื้นที่ป่าไม้
- (2) พื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ เนื้อที่ 131,444 ไร่ ร้อยละ 16.35 ของพื้นที่ป่าไม้
- (3) พื้นที่อุทยานแห่งชาติ เนื้อที่ 500,050 ไร่ ร้อยละ 62.21 ของพื้นที่ป่าไม้

2) ทรัพยากรดิน

สถานการณ์ของที่ดินในจังหวัดขอนแก่น ปี 2547 มีดังนี้

- ที่ดินมีโฉนดที่ดิน จำนวน 4,011,488 ไร่
- ที่ดินมี นส.3ก จำนวน 1,126,717 ไร่
- ที่ดินมี นส.3 จำนวน 346,434 ไร่

การใช้พื้นที่ดินทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 57.35

สภาพปัญหาของทรัพยากรดิน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

(1) ปัญหาเกิดจากลักษณะทางธรณีวิทยาของพื้นที่ คือ สภาพเป็นดินทราย ดินชั้นขาดอินทรีย์วัตถุ และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 15.8 ของพื้นที่ ดินเค็มคิดเป็นร้อยละ 8.03 โดยพื้นที่ที่มีผลกระทบมากอยู่ในพื้นที่ อำเภอพระยืน บ้านฝาง เมือง และบ้านไผ่ และพบว่า มีพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดการแพร่กระจายของดินเค็ม คิดเป็นร้อยละ 19.87 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

(2) ปัญหาการชะล้างสูญเสียหน้าดิน เนื่องจากโครงสร้างดินทรายขาดการอนุรักษ์ดินอย่างถูกวิธี การปลูกพืชไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ขาดพืชคลุมดิน และป่าไม้ถูกทำลาย มีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 29.68 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

(3) ปัญหาการใช้ดินผิดประเภทหรือมีการใช้พื้นที่ดินไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของดิน คิดเป็นร้อยละ 7.60 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

3) ทรัพยากรน้ำ จังหวัดขอนแก่นอยู่ในเขต 5 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำพอง ลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำห้วยแอก และลุ่มน้ำลำพางงู มีน้ำท่าเฉลี่ยต่อปี เท่ากับ 2,052 ลูกบาศก์เมตร ใช้น้ำเพื่อชลประทานร้อยละ 92.22 ใช้น้ำเพื่ออุตสาหกรรมร้อยละ 2.45 และใช้ผลิตประปา ร้อยละ 2.32

สภาพปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ มี 3 กลุ่ม คือ

- (1) ปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- (2) ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน

(3) ปัญหาน้ำเน่าเสีย เกิดจากน้ำทิ้งชุมชน ฟาร์มปศุสัตว์ และโรงงาน

อุตสาหกรรม

- **พื้นที่ชุ่มน้ำ** จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ชุ่มน้ำอยู่นอกเขตอนุรักษ์ ที่มีความสำคัญระดับชาติ 2 แห่ง คือ

(1) **แก่งละว้า** ตั้งอยู่ที่ตำบลโคกสำราญ อำเภอบ้านไผ่ มีพื้นที่ 11.2 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,000 ไร่ เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพมาก

(2) **ห้วยเสือเต้น** ตั้งอยู่ที่ตำบลน้ำพอง ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง มีเนื้อที่ 10.4 ตารางกิโลเมตร ห้วยเสือเต้นเป็นลำห้วยที่เกิดจากภูพานคำ ส่วนที่เรียกว่าภูวัด ไหลลงสู่ลำน้ำของบริเวณบ้านห้วยเสือเต้น

นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นอีกจำนวนมาก เช่น หนองละเลิงเค็ง บึงกุศเกล้า หนองกองแก้ว บึงละเลิงหวาย เป็นต้น

4) **ทรัพยากรแร่ธาตุและก๊าซ ที่สำคัญคือ**

(1) **แร่หินปูน** เพื่อก่อสร้าง มีในพื้นที่อำเภอกุฉินารายณ์ สีชมพู และชุมแพ พื้นที่ 660 ไร่ ปริมาณสำรองจำนวน 61.43 ล้านตัน

(2) **พื้นที่อุตสาหกรรม** บริเวณลำน้ำพองในพื้นที่อำเภอสีชมพู และกิ่งอำเภอนองนา คำ พื้นที่ 3 ไร่

(3) **ก๊าซธรรมชาติ** ที่อำเภอน้ำพอง และชนบท ซึ่งมีปริมาณสำรองประมาณ 1.5 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต

3.2 **คุณภาพสิ่งแวดล้อม**

1) **ขยะมูลฝอย** จังหวัดขอนแก่น มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 813 ตัน / วัน หรือประมาณ 300,000 ตัน/ปี เกิดจากชุมชนระดับเทศบาลประมาณ 265 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 32.6 เกิดจากเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ 5-48 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 67.4

ชุมชนที่มีการสร้างระบบกำจัดขยะฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล มีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ ศูนย์กำจัดขยะเทศบาลนครขอนแก่น เทศบาลเมืองเมืองพล เทศบาลเมืองบ้านไผ่ เทศบาลเมืองชุมแพ เทศบาลตำบลหนองโก เทศบาลตำบลท่าพระ เทศบาลตำบลน้ำพองร่วมกับเทศบาลตำบลเขาสวนกวาง และองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง ซึ่งทั้งหมดสามารถกำจัดขยะได้ประมาณ 276 ตัน/วัน คิดเป็นร้อยละ 34 ของปริมาณขยะทั้งหมดที่เกิดขึ้นส่วนที่เหลือ 537 ตัน/วัน หรือคิดเป็นร้อยละ 66 กำจัดแบบเทกองและเผา ซึ่งไม่ถูกหลักสุขาภิบาล

2) **มลพิษทางน้ำ** ปัจจุบันคุณภาพน้ำในลำน้ำและแหล่งน้ำต่าง ๆ ของจังหวัดขอนแก่น มีสภาพเสื่อมโทรมเนื่องจากการระบายน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ได้แก่ น้ำเสียจากชุมชน

โรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มปศุสัตว์ และเกษตรกรรม ซึ่งแหล่งกำเนิดมลพิษดังกล่าวส่วนใหญ่ยังขาดการจัดการน้ำเสียให้ได้คุณภาพก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

การแก้ไขน้ำเสียชุมชนมีเพียงเทศบาลนครขอนแก่นแห่งเดียว ที่มีการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ซึ่งเปิดดำเนินการใช้แล้ว และอยู่ระหว่างการเตรียมพื้นที่อีก 3 พื้นที่ คือ ดำเนินการออกแบบก่อสร้างแล้ว 2 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลเมืองเมืองพล เทศบาลเมืองบ้านไผ่ อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาออกแบบ 1 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลตำบลชนบท และได้ศึกษาความเหมาะสมและออกแบบเบื้องต้น 1 พื้นที่ คือ เทศบาลเมืองชุมแพ

3) **มลพิษทางอากาศและเสียง** มลพิษทางอากาศและเสียงในจังหวัดขอนแก่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนยานพาหนะ และโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับปัญหามลพิษทางอากาศและเสียงมักจะมีสาเหตุจากโรงงานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะพื้นที่อำเภอ น้ำพอง ซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ เช่น โรงงานน้ำตาล และโรงงานผลิตเยื่อกระดาษ และโรงโม่หิน ในเขตพื้นที่อำเภอภูผาม่าน จึงมักมีการร้องเรียนจากชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงแหล่งดังกล่าว

4. โครงสร้างและระบบบริการขั้นพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

1) ทางรถยนต์ มีทางหลวงแผ่นดิน 7 สาย พาดผ่าน

ทางหลวงหมายเลข 2 จากสระบุรี-ขอนแก่น-อุดรธานี-หนองคาย

ทางหลวงหมายเลข 12 จากขอนแก่น - เพชรบูรณ์

ทางหลวงหมายเลข 23 แยกจากหมายเลข 2 ผ่านอำเภอบ้านไผ่ - มหาสารคาม

ทางหลวงหมายเลข 201 เชื่อมขอนแก่น - ชัยภูมิ - เลย

ทางหลวงหมายเลข 207 เชื่อมขอนแก่น - บุรีรัมย์

ทางหลวงหมายเลข 208 เชื่อมขอนแก่น - มหาสารคาม

ทางหลวงหมายเลข 209 เชื่อมขอนแก่น - กาฬสินธุ์

2) **ทางรถไฟ** จากกรุงเทพฯ ถึงหนองคาย ขนานกับทางหลวงหมายเลข 2 มีจุดรับส่งที่อำเภอพล อำเภอบ้านไผ่ อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอน้ำพอง และอำเภอเขาสมอแข

3) **ทางอากาศ** มีท่าอากาศยานพาณิชย์ของกรมการบินพาณิชย์ 1 แห่ง ห่างจากตัวเมือง 8 กม.ขนาดพื้นที่ 1,113 ไร่ อาคารรองรับผู้โดยสารได้ 1,000 คน ขนาดทางวิ่ง (RUNWAY) 45×3,050 เมตร มี 2 ทางวิ่ง โดยเปิดเส้นทางกรุงเทพฯ - ขอนแก่น ของบริษัทการบินไทยจำกัด ใช้เวลาเดินทางประมาณ 45 นาที

4.2 การสื่อสารและโทรคมนาคม

1) ไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 27 แห่ง แยกเป็นประเภทรับฝาก (ปทฝ.) 3 แห่ง และประเภทรับ-จ่าย (ปทจ.) 24 แห่ง

2) โทรศัพท์ เป็นที่ตั้งของสำนักงานเขตโทรศัพท์ภูมิภาคที่ 2 มีชุมสายที่มีเขตปฏิบัติงานในจังหวัดขอนแก่น 8 แห่ง คือ

1. อำเภอเมืองขอนแก่น 1 ครอบคลุมพื้นที่พระยืน ท่าพระ ถนนเหล่านาคี
2. อำเภอเมืองขอนแก่น 2 ครอบคลุมพื้นที่บ้านฝาง บ้านทุ่ม โกลี สีลา คอนยาง
3. อำเภอบ้านไผ่ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ ชนบท มัญจาคีรี เปือยน้อย โกกโพธิ์ไชย
4. กิ่งอำเภอบ้านแฮด ครอบคลุมพื้นที่บ้านแฮด โนนศิลา โนนสมบูรณ์
5. อำเภอพล ครอบคลุมพื้นที่พล แวงใหญ่ หนองสองห้อง แวงน้อย ท่านางแนว
6. อำเภอชุมแพ ครอบคลุมพื้นที่ชุมแพ สีชมพู โนนหัน ภูผาม่าน นาจาน
7. อำเภอน้ำพอง ครอบคลุมพื้นที่น้ำพอง เขาสวนกวาง อุบลรัตน์ บ้านขาม
8. อำเภอกระนวน ครอบคลุมพื้นที่กระนวน ชำสูง หนองเรือ ภูเวียง ดอนโมง หนองแก หนองนาคำ

หมายเลขที่เปิดใช้แล้ว 70,553 เลขหมาย เลขหมายที่มีผู้เช่า จำนวน 50,995 เลขหมายเฉลี่ย 6.64 เลขหมายต่อประชากร 100 คน

3) วิทยุและโทรทัศน์ มีสถานีวิทยุกระจายเสียง จำนวน 13 สถานี เป็นที่ตั้งของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 และสถานีถ่ายทอดผ่านดาวเทียมของสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ช่อง 5 และไอทีวี

4) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น คือ ขอนแก่น ,ขอนแก่นนิวส์, แดนไทยอีสานนิวส์,ประชาไท, สยามนิวส์, ตะวันใหม่, เมืองขอนแก่น, เสียงอีสาน, สยามอีสาน, อีสานโพสต์และวิคตีมิเรีย

4.3 สาธารณูปโภค สาธารณูปการ

1) การไฟฟ้า แหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าที่สำคัญ คือ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ และโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมน้ำพอง โดยมีกำลังผลิต 25.2 เมกกะวัตต์ และ 710 เมกกะวัตต์ มีไฟฟ้าเพื่อใช้ทั้งสิ้น 1,549.044 (ล้านกิโลวัตต์ต่อชั่วโมง) คร่าวเรือนมีไฟฟ้าใช้ทั้งสิ้น 369,893 คร่าวเรือน คิดเป็นร้อยละ 95.2 โดยอำเภอเมืองมีผู้ใช้มากที่สุด 115,882 คร่าวเรือน รองลงมาได้แก่ อำเภอชุมแพ 28,851 คร่าวเรือน และอำเภอน้ำพอง 21,085 คร่าวเรือน

2) การประปา การประปาในจังหวัดขอนแก่นอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานประปาเขต 6 ขอนแก่น ซึ่งมีแหล่งผลิต 8 แห่ง ในปีงบประมาณ 2546 มีกำลังการผลิต 6,117 ลบ.ม./ชม. รวมปริมาณน้ำผลิตจ่ายได้ทั้งสิ้น 42,253,707 ลบ.ม. รวมปริมาณน้ำจำหน่ายทั้งสิ้น 26,348,600 และผู้ใช้น้ำ ณ เดือนธันวาคม 2546 รวมทั้งสิ้น 99,492 ราย

5. การเมืองการปกครอง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 คน ตามการกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น 11 เขต ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 115 ตอนที่ 59ก. วันที่ 8 กันยายน 2541 ดังตารางที่ 5 การกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 5 การกำหนดเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น

เขตเลือกตั้ง	พื้นที่
เขต 1	อำเภอเมืองขอนแก่น เทศบาลนครขอนแก่น ตำบลพระลับ ตำบลบึงเนียม
เขต 2	อำเภอเมืองขอนแก่น ตำบลลำราญ ตำบลท่าพระ ตำบลบ้านทุ่ม ตำบลเมืองเก่า ตำบลบ้านเป็ด ตำบลสาวะถี ตำบลดอนหัน ตำบลบ้านค้อ ตำบลศิลา และตำบลแดงใหญ่
เขต 3	1. อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลโคกสี และตำบลหนองตม) 2. อำเภอกระนวน 3. อำเภอน้ำพอง (ตำบลพังทวย ตำบลบัวเงิน ตำบลบ้านขาม และตำบลทรายมูล) 4. กิ่ง อำเภอลำทะเมนชัย
เขต 4	1. อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลโนนทัน) 2. อำเภอน้ำพอง (ตำบลน้ำพอง ตำบลสะอาด ตำบลกุดน้ำใส ตำบลหนองกุง ตำบลวังชัย ตำบลม่วงหวาน ตำบลโนนทัน และตำบลท่ากระเสริม) 3. อำเภออุบลรัตน์ 4. อำเภอเขาสมบวง
เขต 5	1. อำเภอเมืองขอนแก่น (ตำบลบ้านหว้า ตำบลคอนช้าง) 2. อำเภอเมืองยาง 3. อำเภอพระยืน 4. อำเภอบ้านฝาง (ตำบลบ้านเหล่า) 5. กิ่งอำเภอโคกโพธิ์ไชย

เขตเลือกตั้ง	พื้นที่
เขต 6	1. อำเภอชุมแพ 2. อำเภอภูผาม่าน 3. อำเภอสีชมพู (ตำบลนาจาน)
เขต 7	1. อำเภอภูเวียง (ตำบลบ้านเรือ ตำบลภูเวียง ตำบลคินคำ ตำบลหัวทอง ตำบลทุ่งชมพู ตำบลนาหว้า ตำบลหนองกุงจีน และตำบลหนองกุงชนสาร) 2. อำเภอสีชมพู (ตำบลสีชมพู ตำบลบริบูรณ์ ตำบลวังเพิ่ม ตำบลดงลาน ตำบลบ้านใหม่ ตำบลศรีสุข ตำบลภูห่าน ตำบลหนองแดง และตำบลซำยาง) 3. กิ่ง อ.หนองนาคำ 4. กิ่ง อ.เวียงเก่า (ตำบลในเมือง ตำบลเมืองเก่าพัฒนา ตำบลเขาน้อย)
เขต 8	1. อำเภอหนองเรือ 2. อำเภอบ้านฝาง (ตำบลบ้านฝาง ตำบลป่ามะนาว ตำบลโนนฆ้อง ตำบลหนองบัว ตำบลโคกงาม ตำบลป่าหยาขันธ์) 3. อำเภอภูเวียง (ตำบลกุดขอนแก่น ตำบลสงเปลือย และตำบลนาชุมแสง)
เขต 9	1. อำเภอพล (ตำบลเพ็กใหญ่ ตำบลลอมคอม ตำบลโคกสง่า ตำบลหนองมะเชื้อ ตำบลโนนข่า ตำบลเมืองพล ตำบลหนองแวงโสภพระ ตำบลโสกกนกดิน และตำบลโจดหนองแก) 2. อำเภอชนบท (ตำบลห้วยแก และตำบลวังแสง) 3. อำเภอเวียงชัย 4. อำเภอเวียงใหญ่
เขต 10	1. อำเภอหนองสองห้อง 2. อำเภอชนบท (ตำบลบ้านแท่น และตำบลปอแดง) 3. อำเภอชนบท (ตำบลป่าปอ) 4. อำเภอพล (ตำบลหัวทุ่ง ตำบลหนองแวงนางเบ้า และตำบลเก่าจั่ว) 5. กิ่งอำเภอโนนศิลา 6. อำเภอเปือยน้อย
เขต 11	1. อำเภอบ้านไผ่ (ตำบลในเมือง ตำบลบ้านไผ่ ตำบลเมืองเพีย ตำบลหัวหนอง ตำบลภูเหล็ก ตำบลหนองน้ำใส ตำบลแคนเหนือ ตำบลบ้านลาน และตำบลหินตั้ง) 2. กิ่งอำเภอบ้านแฮด 3. อำเภอชนบท (ตำบลชนบท ตำบลโนนพยอม ตำบลกุดเพ็ชร์ และตำบลศรีบุญเรือง)

การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 อำเภอ 5 กิ่งอำเภอ
เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2544

- จำนวน อบต.ที่เลือกตั้ง	131	แห่ง	
- จำนวนหมู่บ้าน	1,382	แห่ง	
- จำนวนหน่วยเลือกตั้ง	1,367	แห่ง	
- จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	579,195	คน	
- จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	215,724	คน	คิดเป็นร้อยละ 67.10
- จำนวนบัตรเสีย	3,389	บัตร	คิดเป็นร้อยละ 1.57

6. เศรษฐกิจจังหวัด

➤ ผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2548 จังหวัดขอนแก่นมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ (Gross Provincial Product : GPP) ในราคาประจำปี มีมูลค่า 99,348 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2547 จำนวน 7,267 ล้านบาท สาขาอุตสาหกรรม มีมูลค่าการผลิตสูงสุดเท่ากับ 30,033 ล้านบาท รองลงมาคือ สาขาการขนส่ง และการขายปลีก และสาขาเกษตรกรรม มีมูลค่าเท่ากับ 17,212 และ 12,873 ล้านบาท ตามลำดับ

➤ มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน ในจังหวัดขอนแก่น (Gross Domestic Product : GDP) รายได้ประชากร/คน/ปี ประมาณ 59,978 บาท

ตารางที่ 6 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวม ตามราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดขอนแก่น

พ.ศ. 2541-2548 (หน่วย: ล้านบาท)

สาขาการผลิต	2541 (1998)	2542 (1999)	2543 (2000)	2544 (2001)	2545 (2002)	2546 (2003)	2547P (2004)	2548P1 (2005)
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	68,900	67,056	66,453	67,826	74,325	83,165	92,081	99,348
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน (บาท)	39,381	38,062	37,565	38,914	43,273	49,134	55,210	59,978
ประชากร (1,000 คน)	1,750	1,762	1,769	1,743	1,718	1,693	1,668	1,656
ภาคเกษตร	7,218	6,671	6,778	7,871	8,369	10,088	10,859	12,843
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	6,857	6,219	6,414	7,441	8,025	9,615	10,384	12,371
การประมง	361	453	364	430	344	472	475	472
ภาคนอกเกษตร	61,683	60,385	59,675	59,955	65,956	73,077	81,222	86,504
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	2,464	2,451	2,436	2,352	2,272	2,105	1,827	2,130
การผลิตอุตสาหกรรม	16,925	19,454	18,375	17,187	20,409	24,513	28,361	30,033
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	1,599	1,432	1,485	1,472	1,507	1,578	1,792	1,796
การก่อสร้าง	3,145	4,231	3,858	3,991	4,334	4,785	4,977	5,329
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์								
จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	13,570	11,140	11,282	11,954	13,608	14,958	16,339	17,212
โรงแรมและภัตตาคาร	1,165	1,363	1,489	1,389	1,588	1,571	1,837	1,889
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	3,344	3,803	3,699	3,970	3,966	4,089	4,417	4,104
ตัวกลางทางการเงิน	5,806	2,478	1,920	1,889	2,112	2,321	2,660	3,207
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	2,192	2,251	2,282	2,290	2,394	2,429	2,498	2,755
การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ								
รวมทั้งการประกันสังคม	3,269	3,549	3,909	4,082	4,524	4,733	5,350	5,809
การศึกษา	5,808	5,814	6,327	6,464	6,557	7,222	8,047	8,775
การบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	2,030	2,035	2,214	2,482	2,201	2,260	2,491	2,824
การให้บริการชุมชน สังคม และการบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	240	262	278	310	361	385	493	505
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	125	122	121	124	124	128	132	137

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

6.1 อุตสาหกรรม

1) อุตสาหกรรมทั่วไป

สาขาอุตสาหกรรมของจังหวัดขอนแก่น มีการขยายตัวในอัตราที่สูงอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มความสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้นเป็นลำดับ ประเภทของอุตสาหกรรมก็ได้เริ่มปรับเปลี่ยนจากอุตสาหกรรมเกษตร มาเป็นอุตสาหกรรมวิสาหกิจ แม้จะมีโรงงานขนาดใหญ่อยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่ยังเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดกลางที่มีการจ้างแรงงานในท้องถิ่นสูง

โรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนประกอบกิจการในจังหวัดขอนแก่น ปี 2547 มีจำนวนทั้งสิ้น 4,609 โรงงาน จำนวนเงินลงทุนทั้งสิ้น 52,726 ล้านบาท มีการจ้างแรงงาน รวม 39,457 คน ดังนี้

อุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดเล็ก (เงินทุนต่ำกว่า 10 ล้านบาท) โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่ยังเป็นขนาดเล็ก โรงงานประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบทางการเกษตร เช่น โรงสีข้าว โรงงานมันเส้น ซึ่งตั้งกระจายอยู่ตามแหล่งวัตถุดิบในชุมชนชนบทและเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ นอกจากนี้เป็นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งกระจุกตัวอยู่ตามชุมชนเมืองที่สำคัญ เช่น อำเภอเมือง ชุมแพ และบ้านไผ่ ส่วนอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ วัสดุก่อสร้าง เครื่องเรือน ซ่อมสร้าง ยานยนต์ขนส่งกระจายตัวอยู่แทบทุกอำเภอ

2) อุตสาหกรรมขนาดกลาง (เงินทุน 10- 100 ล้านบาท)

จังหวัดขอนแก่นมีโรงงานขนาดกลางที่สำคัญได้แก่ โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า ทอแหวน ฟอกหนัง แป้งมัน เครื่องจักรกลการเกษตร โรงงานขนาดกลางส่วนใหญ่ตั้งอยู่ตามแนวถนนมิตรภาพ ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลักของภูมิภาคและกระจุกตัวอยู่ตามศูนย์กลาง และชุมชนใหญ่ของจังหวัด เนื่องจากความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง การรวบรวมวัตถุดิบ การกระจายสินค้าไปสู่แหล่งตลาด และการจัดการด้านแรงงาน เช่น อำเภอเมือง อำเภอบ้านไผ่ และอำเภอชุมแพ

3) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (เงินทุนมากกว่า 100 ล้านบาท)

จังหวัดขอนแก่นมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สำคัญได้แก่ โรงงานเยื่อกระดาษ โรงงานน้ำตาล โรงงานสุรา โรงงานผลิตไม้อัดจากขานอ้อย โรงงานขนาดใหญ่ มักจะตั้งอยู่ใกล้เส้นทางแผ่นดินหมายเลข 2 (มิตรภาพ) เพื่อความสะดวกในการรวบรวมวัตถุดิบ และขนถ่ายสินค้าออกไปยังภูมิภาคอื่นในปริมาณมาก และตั้งอยู่ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำในปริมาณมากพอ เช่น อำเภอน้ำพอง

4) อุตสาหกรรมในครัวเรือน

อุตสาหกรรมในครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นประเภทหัตถกรรม ที่ทำภายในที่อยู่อาศัย และเป็นกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกครัวเรือนและกลุ่มครัวเรือนในหมู่บ้าน อุตสาหกรรมในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากผ้า เช่น ผ้าไหม เส้นไหม และหมอนจิด นอกจากนี้ก็เป็นผลิตภัณฑ์จักสาน ผลิตภัณฑ์จากไม้ และเครื่องปั้นดินเผา ระยะเวลาในการผลิต อุตสาหกรรมในครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่จะผลิตในช่วงที่เว้นว่างจากการเกษตร ซึ่งถือเป็นอาชีพเสริม การจำหน่ายจะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงหมู่บ้าน และชาวบ้านจัดจำหน่ายเองทั่วไป

6.2 แรงงาน

จากการสำรวจข้อมูลกำลังแรงงานในจังหวัดขอนแก่น ณ เดือนสิงหาคม 2548 มีประชากรที่เป็นกำลังแรงงาน 871,580 คน กำลังแรงงานมีงานทำ 834,624 คน ไม่มีงานทำ 23,052 คน รอดูฤดูกาล 12,634 คน แรงงานภาคเกษตรมีจำนวนมาก รองลงมา คือ ภาคพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม

ด้านการจ้างงานในจังหวัดขอนแก่น มีแรงงานได้รับสวัสดิการประกันสังคม ณ เดือนกันยายน 2548 จำนวน 251,963 คน ผู้ประกันตนเหล่านี้ได้รับสิทธิประโยชน์ 6 กรณี คือ กรณีเจ็บป่วย คลอดบุตร พุฒสภาพ ดาย สงเคราะห์บุตร และชราภาพ ส่วนกองทุนเงินทดแทนจะได้รับการคุ้มครองกรณีประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย และเสียชีวิต

6.3 ด้านเกษตรกรรม

การเกษตรเป็นอาชีพหลักของจังหวัดขอนแก่น มีประชากรในชนบทจำนวน 1,320,061 คน คิดเป็นร้อยละ 75.8 ของประชากรทั้งจังหวัด โดยมีครอบครัวที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 55.27 ของครอบครัวทั้งหมด มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรประมาณร้อยละ 60.94 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยแยกเป็น 4 ด้าน คือ

1) ด้านกสิกรรม

พืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้หลักให้แก่เกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ส่วนพืชที่ทำรายได้รองลงมาได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียวพืชมวน ไม้ผล ไม้ยืนต้น ผัก และการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม โดยปีเพาะปลูก 2548 มีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งสิ้น 2,855,836 ไร่ ได้ผลผลิตรวมประมาณ 5,988,438 ตัน โดยแยกเป็นข้าวเจ้า 183,661 ตัน และข้าวเหนียว 593,188 ตัน

2) ด้านปศุสัตว์

จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการเลี้ยงโค-กระบือ อย่างหนาแน่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปี 2549 มีโค 329,701 ตัว แหล่งที่เลี้ยงมากอยู่ในเขตอำเภอมัญจาคีรี พลกระนวน ส่วนกระบือ มีเลี้ยงจำนวน 41,605 ตัว ท้องที่ที่เลี้ยงกระบือหนาแน่นที่สุดอยู่ในอำเภอหนองสองห้อง ภูเวียง เมือง บ้านไผ่ สำหรับการเลี้ยงสุกรมี 134,894 ตัว เลี้ยงมากที่อำเภอบ้านไผ่ น้ำพอง และอำเภอเมือง

◆ โคนม

เขตที่มีการเลี้ยงโคนมหนาแน่นของจังหวัด คือเขตพื้นที่อำเภอด้านทิศเหนือ ได้แก่ อำเภอบุธรัตน์ เขาสมนกวาง กระนวน น้ำพอง และอำเภอเมืองขอนแก่น และมีเกษตรกรรายย่อยอีกเล็กน้อย กระจายอยู่ในพื้นที่กิ่งอำเภอบ้านแฮด อำเภอบ้านไผ่ ชนบท มัญจาคีรี และเวียงใหญ่ เนื่องจากพื้นที่เหล่านี้มีปริมาณน้ำฝนที่ค่อนข้างสูง และพื้นที่ส่วนหนึ่งอยู่ในเขตชลประทาน โดยมีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในปัจจุบัน 483 ราย (มกราคม 2546) พื้นที่อำเภอเมืองมีการเลี้ยงหนาแน่นที่สุด 210 ราย รองลงมาคืออำเภอน้ำพอง 106 ราย

◇ โคเนื้อ

การเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดขอนแก่น มีการเลี้ยงหนาแน่นในพื้นที่กลุ่มอำเภอด้านทิศใต้ของจังหวัดซึ่งเป็นเขตที่ค่อนข้างแห้งแล้ง ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีต่ำ ได้แก่ พื้นที่อำเภอบ้านไผ่พล ชนบท มัญจาคีรี และหนองสองห้อง และนอกนั้นมีการเลี้ยงกระจายในทุกอำเภอ โดยมี โคเนื้อจำนวน 279,872 ตัว ผู้เลี้ยง 41,850 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.14 ของจำนวนเกษตรกร

◇ ไก่พื้นเมือง

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น กระจายอยู่ในทุกอำเภอ ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบหลังบ้าน ปล่อยให้หากินตามธรรมชาติ และมีการเสริมอาหารบ้างเป็นบางครั้ง มีเพียงบางส่วนที่มีการพัฒนาการเลี้ยงดูที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดการด้านคอก โรงเรือน อาหารหรือการให้วัคซีนป้องกันโรค หรือกลุ่มที่เลี้ยงเป็นไก่ชน ซึ่งจากการสำรวจของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดขอนแก่น พบว่าไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงอยู่ในพื้นที่จังหวัด มีประมาณปีละ 1,965,000 ตัว

ในปี 2547 เกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก เป็นเหตุต้องกำจัดสัตว์ปีกที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้หวัดนก จำนวน 809,297 ตัว เป็นไก่พื้นเมือง จำนวน 261,515 ตัว คิดเป็นร้อยละ 32.32 (ข้อมูล ณ วันที่ 24 ก.พ.2547)

3. ด้านการประมง

จังหวัดขอนแก่นมีการเลี้ยงปลากระจายในทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยในปี 2548 มีปริมาณผลผลิตมูลค่า 23,061.69 และมีมูลค่าการผลิตต่อปี จำนวน 901,100,361.93 บาท

◇ ปลาน้ำจืด

ปลาเป็นสัตว์น้ำจืดที่เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น ในปี 2546 มีผลผลิตรวมประมาณ 9,064.49 ตัน โดยเป็นผลผลิตจากการจับจากแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 5,259 ตัน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง จำนวน 3,804 ตัน ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงที่เพิ่มขึ้นจะเป็นผลผลิตจากการเลี้ยงปลาในกระชัง ซึ่งประชาชนได้หันมาทำการเลี้ยงปลาในกระชังเพิ่มมากขึ้น

4. ด้านชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานตามโครงการขนาดต่าง ๆ 15 โครงการ เป็นโครงการขนาดกลาง 14 แห่ง มีพื้นที่รองรับน้ำฝน 2,331.62 ตร.กม. มีพื้นที่ชลประทานทั้งสิ้น 39,006 ไร่ มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 1 แห่ง คือโครงการน้ำพอง -หนองหวาย โดยท่อน้ำจากเขื่อนอุบลรัตน์ ความจุ 2,263.6 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ชลประทาน 257,000 ไร่ รวมชลประทาน 15 แห่ง มีพื้นที่รับน้ำฝนรวมทั้งหมด 2,331.62 ตร.กม. มีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าทั้งหมด 105 สถานี พื้นที่โครงการ 262,116 ไร่ พื้นที่ส่งน้ำ 199,420 ไร่ และมีพื้นที่ชลประทาน รวม 296,006 ไร่

5. เขื่อนอุบลรัตน์

ตั้งอยู่ที่ตำบลอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ ห่างจากตัวเมืองขอนแก่น 50 กิโลเมตร ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ขอนแก่น - อุดรธานี) สร้างปิดกั้นลำน้ำพองบริเวณพองหนีบ เมื่อปี 2507 ความกว้างสันเขื่อน 6 เมตร ฐานเขื่อนกว้าง 125 เมตร ความสูงของเขื่อน 188.10 เมตร ความยาวสันเขื่อน 885 เมตร ปริมาตรตัวเขื่อน 580,000 ลบ.ม. ความจุที่ระดับเก็บกักปกติ 2,263.6 ลบ.ม. แล้วเสร็จในปี 2508 งบประมาณ 557 ล้านบาท ผลผลิตพลังงานไฟฟ้าเฉลี่ยปีละ 56.1 ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง และสร้างอาชีพการประมงแก่ราษฎรกว่า 4,800 ครอบครัว นอกจากนี้ยังช่วยเกษตรกรที่อยู่บริเวณใกล้เคียง สามารถทำการเกษตรได้เพิ่มขึ้น 300,000 ไร่ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา ทรงประกอบพิธีเปิดเขื่อนอุบลรัตน์ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2509

6. การสหกรณ์

จังหวัดขอนแก่น มีสหกรณ์ทั้งสิ้น 191 สหกรณ์ สมาชิก 262,929 คน แยกเป็น

- สหกรณ์ภาคการเกษตร 140 สหกรณ์ สมาชิก 196,904 คน (สหกรณ์การเกษตร 137 สหกรณ์ สมาชิก 196,431 คน/การประมง 1 สหกรณ์ สมาชิก 47 คน และสหกรณ์นิคม 2 สหกรณ์ สมาชิก 426 คน)

- สหกรณ์นอกภาคการเกษตร 51 สหกรณ์ สมาชิก 66,025 คน (สหกรณ์ออมทรัพย์ 33 สหกรณ์ สมาชิก 42,200 คน / สหกรณ์ร้านค้า 8 สหกรณ์ สมาชิก 19,541 คน และสหกรณ์บริการ 10 สหกรณ์ สมาชิก 4,284 คน)

6.4 ด้านการเงินและการธนาคาร

ภาคการเงิน ธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดขอนแก่น ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2549 มีสาขาทั้งสิ้น 65 สำนักงาน (รวมสาขาย่อย) มียอดเงินฝากคงค้าง 50,426 ล้านบาท ส่วนสินเชื่อคงค้าง 47,721 ล้านบาท เป็นผลจากธนาคารพาณิชย์มีการแข่งขันกันให้สินเชื่อเพื่อการบริโภคอุปโภคส่วนบุคคลในการซื้อที่อยู่อาศัยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ยังคงมีความเข้มงวดในการให้สินเชื่อรายใหม่เนื่องจากยังเกรงปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จะเพิ่มขึ้นอีก

ภาคการคลัง ในปี 2549 รายได้รัฐบาลในจังหวัดขอนแก่นจัดเก็บได้ 1,289,600 ล้านบาท เนื่องจากการจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้นของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะ ภาษีสรรพสามิต จากการผลิตเบียร์ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และถือว่าเป็นรายได้หลักของจังหวัด

6.5 การค้าและบริการ

- (1) โรงแรม 56 แห่ง (ห้องพักรวมกว่า 3,617 ห้อง)
- (2) สถานีบริการน้ำมัน ประกอบด้วย สถานีบริการ 222 แห่ง คลังน้ำมัน 4 แห่ง สถานีบริการก๊าซ 2 แห่ง สถานีบรรจุก๊าซหุงต้ม 8 แห่ง และคลังก๊าซ 3 แห่ง
- (3) ศูนย์การค้าขนาดใหญ่ 4 แห่ง ประกอบด้วย แม็กโคร, เทสโก้โลตัส, บิ๊กซี และ โอเอซีสพลาซ่า สำหรับศูนย์การค้าขนาดกลางมี 2 แห่ง คือ ห้างสรรพสินค้าแฟรี่พลาซ่า และเซ็นโทซ่า

2.2 ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และศักยภาพการพัฒนาของท้องถิ่นและจังหวัดขอนแก่น โดยการทำ SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ทั้งภายในและภายนอก มีดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่สามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น นโยบาย การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง
2. องค์กรบริหารส่วนจังหวัด/เทศบาล มีบุคลากรและเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ครบถ้วนหลากหลาย (ครุ คลัง ช่าง หมอ)
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด
4. ขอนแก่นเป็นเมืองศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการคมนาคมขนส่งของภูมิภาคและอนุภูมิภาคอินโดจีน
5. ขอนแก่นเป็นเมืองศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาค โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา
6. ขอนแก่นมีโรงพยาบาลและศูนย์การแพทย์ที่ทันสมัย พร้อมให้บริการด้านสาธารณสุขที่เป็นเลิศ
7. ขอนแก่นเป็นที่ตั้งของส่วนราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถาบันการเงิน องค์กรธุรกิจ ที่พร้อมให้บริการคำแนะนำและสนับสนุนการพัฒนาด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
8. ขอนแก่นเป็นนครแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT CITY) มีโครงสร้างเครือข่ายด้านโทรคมนาคมและการสื่อสารที่เพียงพอ พร้อมรองรับการพัฒนาด้านต่าง ๆ
9. ขอนแก่นมีเอกลักษณ์เฉพาะด้าน ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ศาสนาโบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น และสามารถพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ด้านการท่องเที่ยวให้แกท้องถิ่นได้

10. ขอนแก่นเป็นแหล่งผลิตผ้าไหมมัดหมี่ที่มีคุณภาพ และมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น
11. มีปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพในการแข่งขันสูง
12. มีโรงแรมที่ทันสมัย ได้มาตรฐาน และศูนย์ประชุมขนาดใหญ่ รองรับการจัดประชุมระดับนานาชาติ

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. ปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการทำลายสิ่งแวดล้อมในเขตเมืองที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ปริมาณขยะ ปัญหาน้ำเน่าเสีย และปัญหามลพิษทางอากาศมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนในเขตเมือง
2. บุคลากรท้องถิ่นยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ รวมทั้งระบบการบริการที่มีเทคนิคและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเกี่ยวข้อง
3. ศักยภาพการบริหารจัดการของผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรยังต้องได้รับการเสริมสร้างจิตสำนึกการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล และความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการที่โปร่งใส เป็นธรรม
4. การบริหารงบประมาณยังไม่สามารถกระจายงบประมาณเพื่อบริหารงานและการพัฒนาได้ครอบคลุมการพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้าน งบประมาณส่วนใหญ่จะนำไปใช้เป็นงบลงทุน
5. ขาดการประสานและการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีการจัดวางผังเฉพาะ ขาดการวางแผน และจัดโซนเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรม

โอกาส (Opportunity)

1. นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสถานะทางการคลังที่เข้มแข็ง มั่นคง มีอิสระด้านการเงิน การคลัง และป้องกันการทุจริตให้ท้องถิ่นไทยใสสะอาด
2. นโยบายการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 ทำให้บทบาท ภารกิจ หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชัดเจนมากขึ้น
3. นโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น (พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546) ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปรับบทบาท ภารกิจ

หน้าที่ และพัฒนาระบบการบริหารงานของท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ให้มีความเข้มแข็ง และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี

4. นโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ขอนแก่นเป็นประตูสู่อินโดจีนและจีนตอนใต้ ตามโครงการแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) และแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor)

6. นโยบายรัฐบาลกำหนดให้ขอนแก่นเป็นศูนย์การฝึกการบินพลเรือนประจำภูมิภาค

ภัยคุกคาม (Threats)

1. ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้านการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. รัฐบาลไม่สามารถถ่ายโอนงบประมาณมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามแผน พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ร้อยละ 20 ในปีงบประมาณ 2544 และเพิ่มเป็นร้อยละ 35 ในปีงบประมาณ 2549 ทำให้การพัฒนาของท้องถิ่นในบางเรื่องต้องชะงัก

3. ขอนแก่นประสบภัยธรรมชาติตามฤดูกาล เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม และเกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ปัญหาล้างแ่งล้นเป็นพิษจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ดินเค็ม ป่าไม้ถูกทำลาย เป็นต้น

4. ปัญหาการไหลบ่าของกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลต่อสังคม และวัฒนธรรม อาทิ วัยรุ่นรับวัฒนธรรมตะวันตกมากเกินไป ทำให้ไม่มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น พฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนแปลงไป

5. ความไม่ชัดเจนของการประสานงานและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

6. การแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบโดยพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ชัดเจนระหว่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

7. ปัญหาสังคมที่เพิ่มขึ้นตามการเพิ่มของประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยในชุมชนเมือง และการขยายตัวของตัวเมือง ทำให้เกิดปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้น เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

ส่วนที่ 3

แนวคิดในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดขอนแก่น

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด เป็นการแปลงนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ มาเป็นวาระระดับพื้นที่ ซึ่งแนวคิดในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ได้ยึดหลักการการพัฒนาที่ตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาล และสอดคล้อง เชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์พัฒนากลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด-ขอนแก่น-มหาสารคาม หรือกลุ่ม “ร้อยแก่นสาร” และยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดขอนแก่น รวมทั้งเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ตลอดจนมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและศักยภาพของท้องถิ่นและจังหวัด รวมทั้งตอบสนองต่อความต้องการ และปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งกรอบแนวคิดในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น มีดังนี้

►► แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศและเป็นแผนปฏิรูปความคิดและคุณค่าใหม่ของสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามในปีแรกของแผนฯ ประเทศไทยต้องประสบวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และส่งผลกระทบต่อคนและสังคมเป็นอย่างมาก จึงต้องเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพมั่นคง และลดผลกระทบจากวิกฤตที่ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานและความยากจนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้ัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจให้ลุกลาม และสร้างฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งและมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ขณะเดียวกันมุ่ง

การพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และมีความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 สรุปได้ว่าประสบความสำเร็จที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อันเนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัย การมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ และการลดลงของปัญหาเสพติด แต่เศรษฐกิจไทยยังไม่เข้มแข็งและอ่อนไหวต่อความผันผวนของปัจจัยภายนอก ขณะที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความโปร่งใสในการบริหารจัดการของภาครัฐ ที่ยังต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

❖ แนวคิดหลัก

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศไทย ในอนาคต ตลอดจนการทบทวนผลการพัฒนาและสถานะของประเทศ ได้สะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างภายนอกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวหันมาทบทวนกระบวนการทัศน์ การพัฒนาในทิศทางที่พึ่งตนเองและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น โดยยึดหลัก **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** เป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด **“คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา”** เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลาง บนพื้นฐานดุลยภาพเชิงพลวัตของการพัฒนาที่เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง **“มีเหตุผล”** และใช้หลัก **“ความพอประมาณ”** ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง โดยมีการเตรียม **“ระบบภูมิคุ้มกัน”** ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ

ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ **“ความรอบรู้”** ในการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของ

สังคมไทยรวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้ ยังได้ยึดความสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ด้วย

❖ ทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย

การพัฒนาประเทศให้สามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงในกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งของระบบ และโครงสร้างต่าง ๆ ภายในประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของประเทศ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญต่อการนำทุนของประเทศ ที่มีศักยภาพและความได้เปรียบด้านอัตลักษณ์และคุณค่าของชาติ ทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเป็นเสมือนเสาหลักในการพัฒนาประเทศ โดยการเสริมสร้างทุนสังคม ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ครอบครัวมีความอบอุ่น มั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง และรวมพลังเป็นเครือข่ายในการพัฒนาสำหรับการเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจ มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจไทยสู่ระบบเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ มีคุณภาพ มีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ และการลงทุน ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างศักยภาพ และภูมิคุ้มกันของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม ในส่วนของการเสริมสร้างทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและจัดการทรัพยากรเพื่อสงวนรักษาให้ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคงความอุดมสมบูรณ์เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ และเป็นรากฐานการดำรงชีวิตของคนไทยให้มีความสุขอย่างยั่งยืน

ขณะเดียวกันจำเป็นต้องเสริมสร้างระบบ โครงสร้าง กลไก และกระบวนการบริหารพัฒนาประเทศให้อยู่บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย โดยบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และทุกระดับในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน พร้อมทั้งปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ลดบทบาทอำนาจของราชการในส่วนกลางและเพิ่มบทบาท มอบอำนาจและกระจายอำนาจการตัดสินใจ การดำเนินการ และกระจายการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และชุมชน ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนและการปฏิรูปธุรกิจเอกชนให้เข้มแข็ง สุจริต โปร่งใส และเร่งปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อสร้างสมดุลในการจัดสรรและกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาให้ทั่วถึงเป็นธรรม โดยต้องดำเนินการรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงควบคู่ไปด้วย อันจะสนับสนุน

ให้การบริหารจัดการประเทศสู่คุณภาพ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความมั่นคง นำไปสู่สันติสุขและความยั่งยืน

❖ วิสัยทัศน์ประเทศไทย

มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

❖ พันธกิจ

เพื่อให้การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ ดังนี้

(1) พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรอบรู้อย่างเท่าทัน มีสุขภาวะที่ดีอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้คุณภาพของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถแข่งขันได้ มีภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากความผันผวนของสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ บนพื้นฐานการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ มีระดับการออมที่พอเพียง มีการปรับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม ใช้จุดแข็งของความหลากหลายทางชีวภาพและเอกลักษณ์ความเป็นไทย ควบคู่กับการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ และการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และโลจิสติกส์ พลังงาน กฎกติกา และกลไกสนับสนุนการแข่งขันและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

(3) ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เป็นธรรม และมีการสร้างสรรค์คุณค่า สนับสนุนให้ชุมชนมีองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อคุ้มครองฐานทรัพยากร คุ้มครองสิทธิและส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากร ปรับแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนรักษาผลประโยชน์ของชาติจากข้อตกลงตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

(4) พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มุ่งสร้างกลไกและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ทุกภาคี ควบคู่กับการเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อสาธารณะ มีการกระจายอำนาจและกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการใช้ทรัพยากร

❖ วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องที่ขับเคลื่อนด้วยการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา เสริมสร้างบริการสุขภาพอย่างสมดุล ระหว่างการส่งเสริม การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ และสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
2. เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชน เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต และอนุรักษ์ ฟื้นฟู ให้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน นำไปสู่การพึ่งตนเองและลดปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ
3. เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่า (Value Creation) ของสินค้าและบริการ บนฐานความรู้และนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิต เพื่อทำให้มูลค่าการผลิตสูงขึ้น
4. เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน (Safety Net) และระบบบริหารความเสี่ยงให้กับภาคการเงิน การคลัง พลังงาน ตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดแรงงาน และการลงทุน
5. เพื่อสร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนให้เป็นธรรม และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งกลไกในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ประชาชนในทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรม
6. เพื่อเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ และการดำรงชีวิตของคนไทยทั้งในรุ่นปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งสร้างกลไกในการรักษาผลประโยชน์ของชาติอย่างเป็นธรรมและอย่างยั่งยืน
7. เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชน และขยายบทบาทขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควบคู่กับการเสริมสร้างกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

➤ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็วและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เหมาะสม โดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างของระบบต่าง ๆ ภายในประเทศให้มีศักยภาพ แข่งขันได้ในกระแสโลกาภิวัตน์ และสร้างฐานความรู้ให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่ไปกับการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรมและเสริมสร้างความเท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคม และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงความสมบูรณ์เป็นรากฐานการพัฒนาที่มั่นคง และเป็นฐานการดำรงวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมไทย ตลอดจนการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศทุกระดับ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน สามารถดำรงอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีเกียรติภูมิและมีศักดิ์ศรี โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับ

- 1.1 การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน
- 1.2 การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่
- 1.3 การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

2. ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ให้ความสำคัญกับ

- 2.1 การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง
- 2.2 การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน
- 2.3 การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล

3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ให้ความสำคัญกับ

- 3.1 การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย
- 3.2 การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ
- 3.3 การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้มีความสำคัญกับ

- 4.1 การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ
- 4.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 4.3 การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับ

- 5.1 การเสริมสร้าง และพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย
- 5.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ
- 5.3 สร้างภาคราชการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา
- 5.4 การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- 5.5 ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล
- 5.6 การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา
- 5.7 การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่คุณภาพและความยั่งยืน

►► ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัด

รัฐบาลได้แถลงนโยบายและกำหนดแผนปฏิบัติราชการในระดับจังหวัด ซึ่งเรียกว่า “ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัด” โดยได้เน้นกิจกรรมและโครงการที่จังหวัดสามารถบูรณาการและดำเนินการภายในจังหวัดได้ ซึ่งมุ่งเน้นเป้าหมายไปที่ชุมชน **ขอบเขตของยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขจังหวัดนั้น จะครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่**

- ด้านการสงเคราะห์
- ด้านเศรษฐกิจพอเพียง
- ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ด้านการบริการประชาชน

ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ด้านนั้น เกี่ยวเนื่องและให้ผลโดยตรงกับชุมชน ครอบครัว และประชาชน โดยมีเนื้อหาในแต่ละแผนยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ย่อย : เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

1.1 กลยุทธ์สนับสนุนและส่งเสริมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อย ในภาคการเกษตร

- สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร
- พัฒนาให้ความรู้และเทคนิควิธีการในการในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 กลยุทธ์ส่งเสริมให้มีการทำการเกษตรบนพื้นที่สูงที่ไม่เกิดปัญหากับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

2. ยุทธศาสตร์ย่อย : ผลิตภัณฑ์ชุมชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

2.1 กลยุทธ์พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เข้มแข็งและเป็นฐานรายได้เพื่อยกระดับรายได้ของคนในชุมชน

- พัฒนา Branding และ Packaging
- วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์
- เพิ่มพูนความรู้และทักษะฝีมือ

2.2 กลยุทธ์ส่งเสริมการสร้างแผนผลิตภัณฑ์ชุมชนในลักษณะ Supply chain เป็น Cluster

3. ยุทธศาสตร์ย่อย : การสงเคราะห์ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

- 3.1 กลยุทธ์สงเคราะห์ครอบครัวผู้ด้อยโอกาส
- 3.2 กลยุทธ์สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เยาวชนเพื่อการพัฒนาชุมชน
- 3.3 กลยุทธ์ส่งเสริม สงเคราะห์และพัฒนาอาชีพที่สอดคล้องกับตลาด

4. ยุทธศาสตร์ย่อย : ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

4.1 กลยุทธ์สนับสนุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเพื่ออนุรักษ์ พัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

4.2 กลยุทธ์สร้างกลไกการใช้ประโยชน์ร่วม เพื่อป้องกันหรือลดข้อขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

4.3 กลยุทธ์พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมาใช้เป็นฐานการผลิตทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. ยุทธศาสตร์ย่อย : การบริการประชาชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

5.1 กลยุทธ์สนับสนุนการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกประชาชน

- ส่งเสริมการจัดตั้งเคาน์เตอร์บริการของรัฐ
- สนับสนุนการจัดบริการโดยใช้ระบบดิจิทัลในรูปแบบของ Amphor

Government Outlet (AGO)

- จัดตั้งศูนย์บริการร่วม (Service Link)

5.2 กลยุทธ์สร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน

►► แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ด-ขอนแก่น-มหาสารคาม

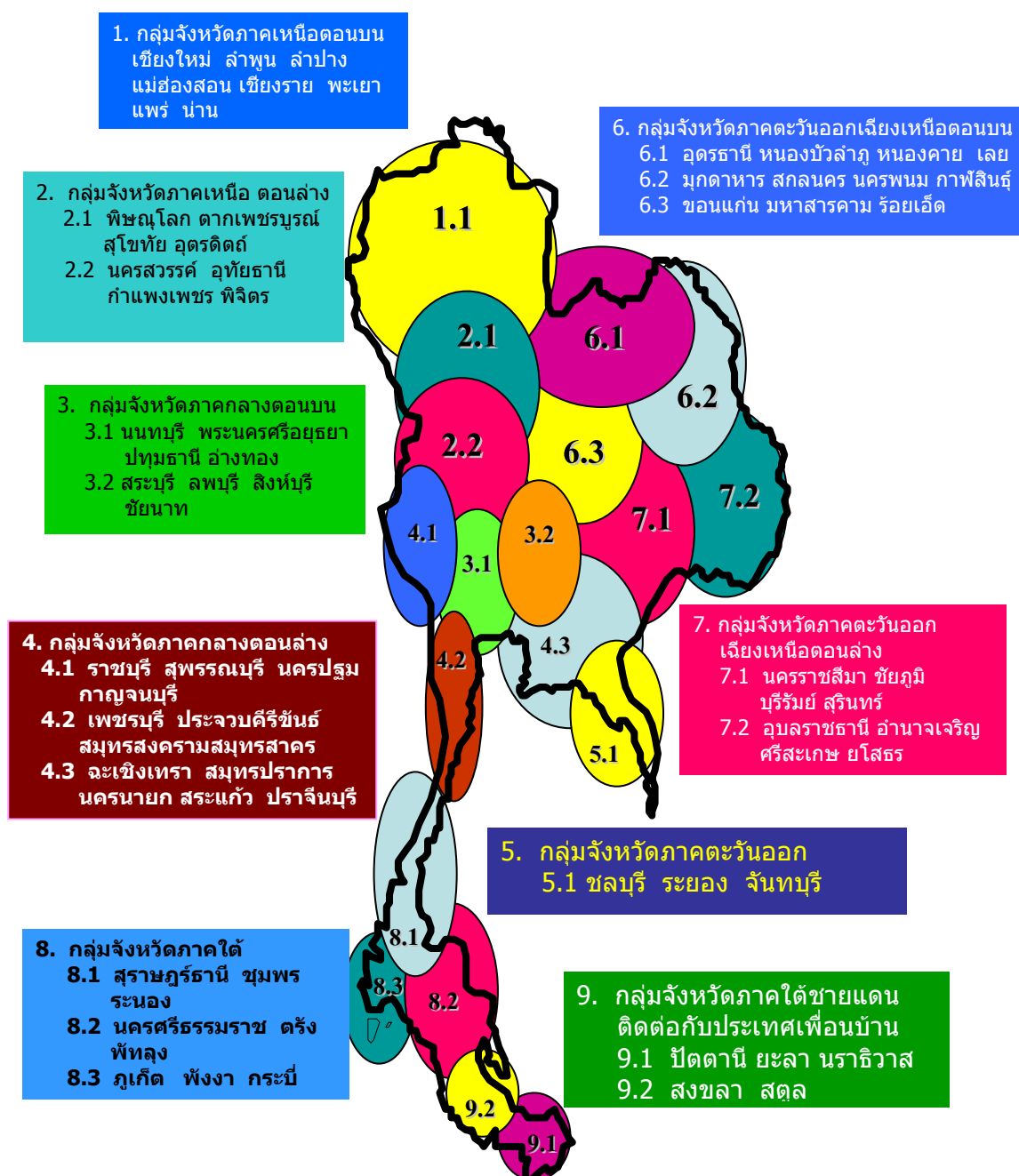
จังหวัดขอนแก่น จัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มที่ 6.3 ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น และมหาสารคาม หรือเรียกว่ากลุ่ม “ร้อยแก่นสาร” (ร้อยมาจาก ร้อยเอ็ด แก่น มาจาก ขอนแก่น, สาร มาจาก มหาสารคาม) จาก 19 กลุ่มจังหวัดทั่วประเทศ โดยได้จัดกลุ่มจังหวัดที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ หรือมีความเกี่ยวเนื่องทางเศรษฐกิจ การผลิต การค้า การลงทุน หรือมีลักษณะปัญหาเฉพาะที่เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ที่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างจังหวัด ซึ่งเป็นการจัดเพื่อประสานความร่วมมือ สรรพกำลัง และการใช้ทรัพยากรระหว่างจังหวัด เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ

กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสาร ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของภูมิภาคและอยู่กลางกลุ่มความร่วมมือของประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (The Greater Mekong Subregion Cooperation : GMSC) ประกอบด้วยประเทศไทย สปป.ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม และมณฑลยูนนานของจีน เป็นจุดตัดของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 ที่เชื่อมระหว่างทิศเหนือและทิศใต้ (Eastern Sea Board : ESB) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 ที่เชื่อมระหว่างทิศตะวันออกและตะวันตก (East – West Economic Corridor) โดยมีพื้นที่รวม 24,414 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 14.46 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หากยึดจังหวัดขอนแก่นเป็นจุดศูนย์กลาง และใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 เป็นหลัก ระยะทางจากขอนแก่น – หนองคาย ประมาณ 166 กิโลเมตร สามารถข้ามสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว ไปยัง สปป.ลาว ได้ และจากขอนแก่น-แหลมฉบัง ระยะทางประมาณ 577 กิโลเมตร สามารถออกสู่อ่าวไทยได้เช่นกัน และหากใช้เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 เป็นหลัก ระยะทางจากขอนแก่น-แม่สอด จ.ตาก ประมาณ 544 กิโลเมตร สามารถข้ามไปยังพม่าถึงมะละแหม่งได้ และจากขอนแก่น-มุกดาหาร ระยะทางประมาณ 243 กิโลเมตร จะสามารถข้ามไปยังลาว และทำเรือด่าน (เวียดนาม) ได้เช่นกัน กลุ่มร้อยแก่นสารจึงเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่มีศักยภาพสูงสามารถเชื่อมโยงกับตลาดภายนอก และพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์กลางคมนาคมขนส่งระหว่าง

ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในอนาคตได้ และยังมีระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งที่สะดวก สามารถรองรับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ทั้งรถยนต์ รถไฟ และทางเครื่องบิน จึงนับเป็น จุดยุทธศาสตร์ Logistics ที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอนุภูมิภาคอินโดจีน

รูปที่ 6 แสดงการจัดแบ่งกลุ่มจังหวัดเป็น 19 กลุ่ม

สาระสำคัญของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสาร มุ่งพัฒนากลุ่มจังหวัดให้เป็น **“ศูนย์กลางการค้า การลงทุน และการบริการในภูมิภาค สุสานกล”** โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาให้บรรลุไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ และมีกลยุทธ์การพัฒนาแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับการผลิตเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจแบบเข้มแข็งและแข่งขัน โดยมีเป้าประสงค์ (Goals) 3 ประการคือ 1) เพิ่มมูลค่าการจำหน่ายสินค้า OTOP 2) เพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนยากจน และ 3) เพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (GPP) ประกอบด้วยกลยุทธ์การพัฒนา 5 กลยุทธ์ ดังนี้

- (1) เพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ OTOP
- (2) สร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพแก่องค์กรชุมชนและครัวเรือนยากจน
- (3) รวบรวมและกระจายสินค้าในภูมิภาค
- (4) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม (SMEs) และการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาทุนมนุษย์และสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี เป้าประสงค์เพื่อพัฒนาแรงงานให้มีทักษะและมาตรฐานฝีมือแรงงาน และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีคุณภาพ ประกอบด้วยกลยุทธ์การพัฒนา 3 กลยุทธ์ ดังนี้

- (1) พัฒนาศักยภาพกำลังแรงงานเพื่อการแข่งขัน
- (2) สร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลาย
- (3) ส่งเสริมวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าประสงค์เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกลุ่มน้ำชีตอนกลางและลำน้ำสาขาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์การพัฒนา ดังนี้

- (1) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นปัจจัยพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน

►► แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น เป็นแผนพัฒนาจังหวัดที่แสดงทิศทางหรือแนวทางการพัฒนาในอนาคตเชิงนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งสอดคล้อง

กับนโยบายรัฐบาล และศักยภาพการพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยเกิดจากกระบวนการการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาหรือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาร่วมกันระดมความคิดเห็น จนเป็นฉันทามติร่วมกันในการรวมพลังขับเคลื่อนเพื่อให้การพัฒนาจังหวัดขอนแก่นสัมฤทธิ์ผลตามที่มุ่งหวังไว้ โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2550 - 2551 โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาไว้ว่า **“ขอนแก่นเมืองน่าอยู่ เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเครือข่ายการค้า การลงทุน การบริการ และการคมนาคมขนส่งในภูมิภาค ผู้สากล”** ซึ่งมีประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาให้จังหวัดขอนแก่นมุ่งไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ใน 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ โดยเมื่อสิ้นสุดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ในปี 2551 ต้องการก้าวสู่การพัฒนาอย่างสมดุลใน 3 มิติ คือ มิติทุนทางสังคม มิติทุนสิ่งแวดล้อม และมิติทุนเศรษฐกิจ โดยผลลัพธ์สุดท้ายจากยุทธศาสตร์ในแต่ละมิติที่ต้องการก็คือ มิติทุนทางสังคม ต้องการให้คนเป็นคนดี มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม สังคมสันติสุข มิติทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดขอนแก่นมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์และใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน และมิติด้านทุนเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ทั้งผลผลิต สินค้า และการบริการ และเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (GPP)

พันธกิจจังหวัดขอนแก่น (Mission)

“จังหวัดขอนแก่นมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของจังหวัด อันสอดคล้องกับนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ของประเทศ ภายใต้หลักการบริหารจัดการที่ดี การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน พร้อมด้วยระบบข้อมูลและศักยภาพของพื้นที่ โดยครอบคลุมประเด็นยุทธศาสตร์การจัดความยากจน การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจเพื่อการแข่งขัน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาระบบการบริหารงานที่ดี”

ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดความยากจน

เป้าประสงค์

- 1) พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) การแก้ปัญหาความยากจนระดับบุคคล
- 2) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) เสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการร่วมกันแก้ไขปัญหาความยากจน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ

เป้าประสงค์

- 1) สร้างสังคมสันติสุขและปลอดภัย
- 2) เสริมสร้างการจัดการด้านสาธารณสุข และส่งเสริมการกีฬาสุขภาพที่ดี
- 3) ส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาศักยภาพ
- 4) ส่งเสริมศาสนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี

กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมเพื่อความสันติสุขเสมอภาคและปลอดภัย
- 2) พัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและปราบปรามขบวนการนำเข้าแรงงานต่างด้าว
- 3) เสริมสร้างประสิทธิภาพการให้บริการด้านการรักษาส่งเสริมสุขภาพและควบคุมโรคและภัยสุขภาพ
- 4) พัฒนาระบบการคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพ
- 5) เสริมสร้างให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม ลดละเลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ และพัฒนาทักษะด้านกีฬาสุขภาพที่ดี
- 6) เสริมสร้างและวิจัยพัฒนาถ่ายทอดและคุ้มครองภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยพื้นบ้านทางเลือกและสมุนไพรให้มีคุณภาพมาตรฐาน
- 7) พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน
- 8) เสริมสร้างแหล่งเรียนรู้อนุรักษ์วัฒนธรรมและจริยธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจเพื่อการแข่งขัน

เป้าประสงค์

- 1) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) พัฒนาส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- 2) พัฒนาส่งเสริมและเพิ่มมูลค่าสินค้า OTOP
- 3) พัฒนาศักยภาพสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนและการประกอบการ SMEs

- 4) พัฒนาฟื้นฟูอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม และการกีฬา ให้ได้มาตรฐาน พร้อมด้วยการบริการด้านข้อมูล
- 5) พัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนด้านการค้า การลงทุน และการบริการ รวมทั้งการพัฒนาเครือข่ายการค้า การบริการ
- 6) เสริมสร้างศักยภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และการพลังงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์

- 1) ทรัพยากรป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม
- 2) ทรัพยากรดินมีความอุดมสมบูรณ์
- 3) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ น้ำท่วมและคุณภาพน้ำ รวมทั้งการแก้ไขปัญหา
- 4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการเชิงพื้นที่
- 5) บริหารจัดการและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน/ท้องถิ่น
- 6) ป้องกันและควบคุมมลพิษให้อยู่ในระดับมาตรฐานเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี และการพัฒนาที่ยั่งยืน

กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการเชิงพื้นที่
- 2) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น
- 3) การบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบการบริหารงานที่ดี

เป้าประสงค์

- 1) ประชาชนมีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการภาครัฐ
- 2) ยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน
- 3) ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

4) ถวายความปลอดภัยพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

กลยุทธ์การพัฒนา

- 1) จัดระบบและปรับกระบวนการงานเพื่อลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกต่อการให้บริการประชาชน
- 2) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยและกระบวนการประชาคมจังหวัด
- 3) สนับสนุนส่งเสริมให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐทุกระดับจากทุกภาคส่วน
- 4) สร้างเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในองค์กร
- 5) สนับสนุนระบบถวายความปลอดภัยพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

►► พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 ได้บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง ดังนี้

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- (2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- (3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (4) การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
- (5) การสาธารณูปการ
- (6) การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
- (7) การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (9) การจัดการศึกษา
- (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

- (13) การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (14) การส่งเสริมกีฬา
- (15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (16) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- (20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- (21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- (22) การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- (23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ

และสาธารณสถานอื่น ๆ

- (24) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (25) การผังเมือง
- (26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- (27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- (28) การควบคุมอาคาร
- (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และรักษา

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- (31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

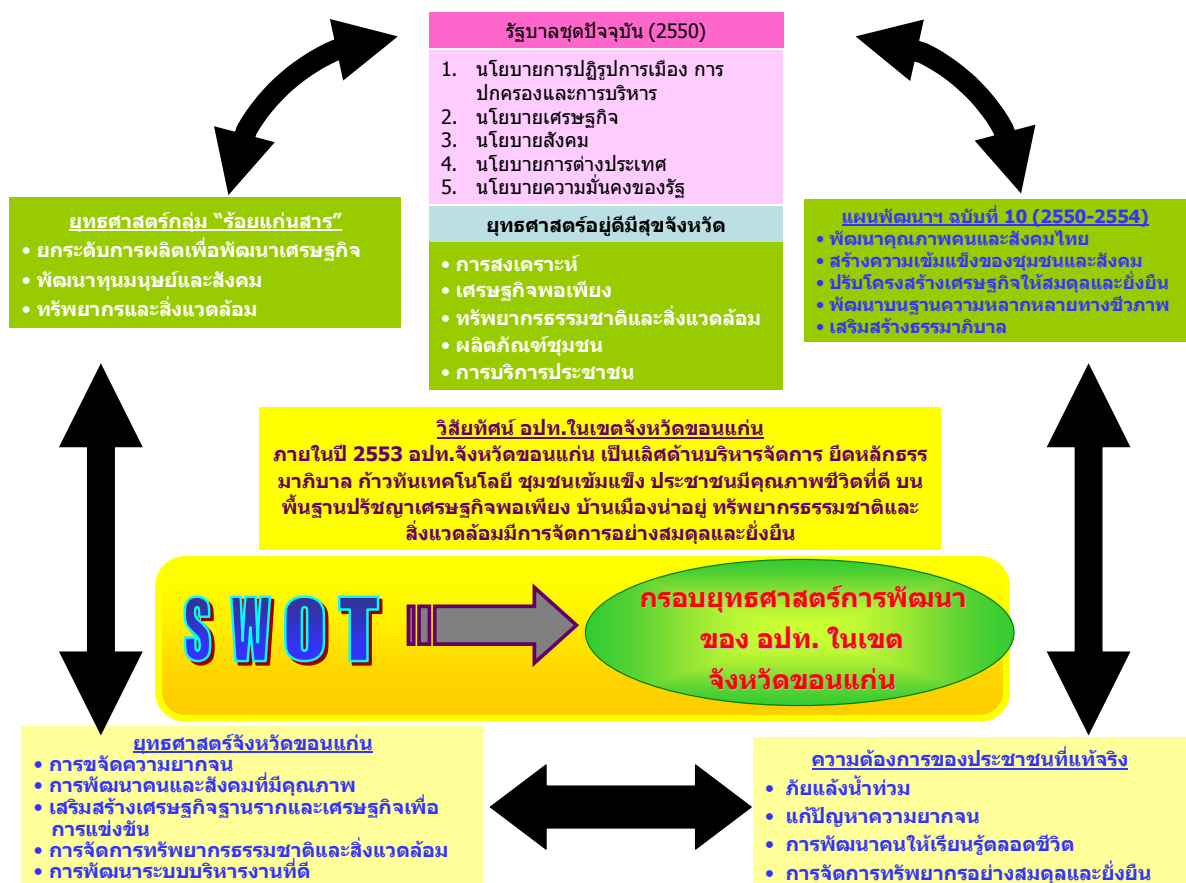
มาตรา 17 ภายใต้บังคับ มาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- (1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- (2) การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (3) การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (4) การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

- (5) การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (6) การจัดการศึกษา
- (7) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- (8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- (9) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
- (10) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม
- (11) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม
- (12) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ
- (13) การจัดการและดูแลสถานียขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ
- (14) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- (15) การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ
- (16) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (17) การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง
- (18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- (19) การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ
- (20) การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ
- (21) การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร
- (22) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (23) การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด
- (24) จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- (25) สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (26) การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (27) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- (28) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(29) กิจกรรมอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

รูปที่ 7 แสดงความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ กับ
กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 4

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2551 -2553

➤ วิสัยทัศน์

“ภายในปี 2553 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น
เป็นเลิศด้านบริหารจัดการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ก้าวทันเทคโนโลยี
ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
บ้านเมืองน่าอยู่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืน”

➤ พันธกิจ

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และสร้างเครือข่ายการพัฒนาทุกภาคส่วน
2. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศฯให้มีความทันสมัย เพื่อการบริหารงานและการบริการประชาชน
3. พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเชื่อมโยงการค้า การลงทุน การบริการ และการท่องเที่ยวให้เข้มแข็งและแข่งขันได้
4. พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา การสาธารณสุข การกีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และจารีตประเพณี
5. พัฒนาโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่ง ระบบบริการสาธารณะ และระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ
6. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
7. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่นทุกขั้นตอน
8. พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุล และเกิดประสิทธิภาพ อย่างยั่งยืน

➤ ประเด็นยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การแก้ไขปัญหาความยากจน
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การค้า และการลงทุน
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาการท่องเที่ยว
- ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี

➤ ประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ	1.1 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกระดับ ทั้งในและนอกระบบครอบคลุมทุกช่วงวัย 1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้มีคุณภาพและคุณธรรมนำความรู้ และเข้าถึงแหล่งความรู้ที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น 1.3 เสริมสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง มีสัมพันธภาพที่ดี เกิดความอบอุ่น ด้วยมิติทางศาสนาและวัฒนธรรม 1.4 อนุรักษ์ สืบสาน ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และค่านิยมที่ดีงามสู่คนรุ่นต่อไป 1.5 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการด้านสาธารณสุข การป้องกันและควบคุมโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถนะทางด้านร่างกายและจิตใจให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรง 1.6 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก การแพทย์พื้นบ้าน และสมุนไพร 1.7 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการกีฬาเพื่อสร้างนิสัยรักการกีฬา กติกาสังคม และสร้างโอกาสให้เยาวชนพัฒนาการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การแก้ไขปัญหาความยากจน	2.1 เสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการส่งเสริมการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง 2.2 เพิ่มศักยภาพและโอกาสแก่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาส 2.3 สงเคราะห์ และช่วยเหลือแก่ผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาสในด้านที่อยู่อาศัยและการดำรงชีวิต 2.4 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2.5 พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรในระดับชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตร
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่	3.1 การจัดทำผังเมือง 3.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ได้มาตรฐาน 3.3 พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่น 3.4 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนระบบการรักษาความปลอดภัย ให้เมืองและชุมชนปลอดภัย ปลอดภัยาเสพติด และปลอดภัยอบายมุข โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม 3.5 พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบการให้บริการขนส่งมวลชน
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนการค้า และการลงทุน	4.1 พัฒนา และส่งเสริมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างครบวงจรตั้งแต่การผลิต การออกแบบ การบรรจุภัณฑ์ และการตลาด 4.2 ส่งเสริมสนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน 4.3 พัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรอย่างครบวงจร และส่งเสริมกลไกการตลาดสินค้าการเกษตร 4.4 พัฒนาและส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและแข่งขันได้ 4.5 ส่งเสริม และสนับสนุนการค้า และการลงทุน

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5.1 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเพื่ออนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน 5.2 อนุรักษ์ ฟื้นฟูพื้นที่ป่า และป่าต้นน้ำลำธารให้เกิดความสมบูรณ์ 5.3 พัฒนาฟื้นฟูแหล่งน้ำและการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ 5.4 การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพดินให้อุดมสมบูรณ์ 5.5 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะชุมชน สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย 5.6 อนุรักษ์ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาการท่องเที่ยว	6.1 ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนา ฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน 6.2 ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว 6.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 6.4 พัฒนาคุณภาพการให้บริการ การบริหารจัดการ และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ทั้งด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และความปลอดภัย
ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี	7.1 เสริมสร้างการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นให้โปร่งใส สุจริต เพื่อสนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตย และวัฒนธรรมธรรมาภิบาล 7.2 พัฒนาภาวะผู้นำท้องถิ่นที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล 7.3 พัฒนสมรรถนะการทำงานของบุคลากร อปท.จังหวัดขอนแก่น ทุกระดับ อย่างต่อเนื่อง 7.4 พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในด้านการบริหารจัดการ การเงิน การคลัง และงบประมาณ ของ อปท.จังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
	7.5 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัย เพื่อการบริหารงานและการบริการประชาชน 7.6 เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน